LATVIA
Latvian Newspaper

Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs, DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl.". Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/D., Dominikus - Zimmermannstr. 2.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 29 (253)
Otrdien, 1949. g. 15. martā

Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevēji: Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa; kopas vecākais M. Cullītis. Galvenais redaktors K. Rabācs (šobrīd darbā nestrādas); galv. redaktora vietn. M. Cullītis. Redaktori: B. Ķīselis, A. Liepa, H. Mindenbergs. Redakcijas adrese: Günzburg/D., Dominikus Zimmermannstr. 2 (tālrunis 84).

Tanki un jauni ieroči amerikāņu armijai Vācijā

Austrumu joslas policijas vienības pirmoreiz piedalīsies sarkanarmijas manevros

Amerikāņu okupācijas armijas vadība piektdien paskaidrojusi, ka no Savienotajām Valstīm izsūtīts lielāks daudzums tanku Vācijas okupācijas karaspēka apbruņošanai. Nolemts līdzsinējās policijas un robežapsardzības vienības (Constabulary) pārvērst par ciņas spējīgu karaspēku. Jau tagad konstabulāri nodaļas kļuvušas par „trieciena spējīgu taktisku organizāciju, kurā ietilpst divas brigādes, trīs tanku divizijas, viena artilērijas vienība un vairākas palīgvienības".

Amerikāņu virsnieki UP pārstāvim paskaidrojuši, ka jaunajās tanku divizijās jau tagad ir vairāk nekā 150 46 tonnīgo tanku, kas apbruņoti 90 milimetru lielgabaliem. Informētas aprindas izsakās, ka amerikāņu tanku vienības, salīdzinot ar to varu, kurai eventuāli vajadzētu stāties pretim, ir visai niecīgas. Pēc AP informācijas, amerikāņu okupācijas karaspēku pašreiz tomēr uzskata par „pastiprinātu", jo katrai tanku vienībai piedalīts arī viens kājnieku pulks. Kājnieki apbruņoti ar jauniem 7,5 cm kājnieku ieročiem, ko pašreiz izmēģina, lai vēlāk tos ievestu visā amerikāņu armijā.

Kāds žurnālists, kas arī piedalījies intervijā, jautājis, cik ilgi kara gadījumā amerikāņi domā noturēt uzbrucēju. Uz šo jautājumu viņš nav saņēmis atbildi. Kāds virsnieks vēlāk gan piebildis, ka viņš nav vairs vienīs prātis ar tiem, kas apgalvo, ka uzbrucējs jau dažās dienās varētu sasniegt Lamanšas kanāla piekrasti. Oficiāls apstiprinājums par okupācijas karaspēka apbruņojuma pastiprināšanu ir visai zīmīgs pašreizējā situācijā. Tie Rietumvācijas iedzīvotāji, kas dzīvo auto ceļu apkaimē, jau kopš laba laika novērojuši karaspēka kustības naktīs. Ar oficiālo paskaidrojumu šai informācijai dots pilnīgas ticamības pamats.

„New York Herald Tribune" korespondente Marija Higinse publicē interesantu ziņu, ka šogad sarkanarmijas manevros pirmoreiz piedalīsies arī tā saucamā vācu tautas policija (Volkspolizei). Nelielas vienības, laikam ap 5000 vīru kopskaitā, būs savā veida sakaru korpuss padomju armijai. Manevri notiks aprīlī. Šo ziņu apstiprina arī tautas policijas priekšnieka Kurta Fogeļa pavēle, kurā minēti „Volkspolizei" nākotnes uzdevumi. Policijas vienības, kas piedalīsies manevros, būs apbruņotas šautenēm, viegliem un smagiem ložmetējiem, rokas granātām un tās pārvietos bruņotos džipos un smagajos automobiļos.

Šis projekts saskanot ar pašreizējiem centieniem padomju joslā uzticēt vācu policijai jaunus, svarīgus uzdevumus. Rietumos saņemta informācija, ka jau tagad lielāko daļu koncentrācijas nometņu apsarga vācu policija, aizstājot sarkanarmiju. Raksta beigās Higinse norāda, ka speciālajās vācu policijas vienībās ir ap 20.000 vīru. Pavisam austrumu sektorā ir ap 70.000 līdz 80.000 vācu policistu.

Vācu kara algotņi komūnistu atbalstīšanai Grieķijā

No Berlīnes ziņo, ka padomju joslā nodibinātas īpašas palīdzības komitejas, lai atbalstītu „demokratisko" Grieķiju. Komūnistiem nosūtīts arī lielāks skaits vācu instruktoru un daudz kara materiālu. SED politiskais birojs šo informāciju katēgoriski atsauc, nosaukdams to par „nekrietniem meliem" un „tukšu fantaziju".

Šai sakarībā britu licencētais „Telegraf" raksta, ka Austrumvāciju apceļojusi speciāla grieķu delegācija, ko vadījuši ģenerālštāba virsnieki. Vācu iestādes sasaukušas strādnieku sapulces, kurās tad ar runām uzstājušies minētās delegācijas locekļi, prasot atbalstu „demokratiskajai Grieķijai". Vākti arī ziedojumi. Grieķu delegācija apmeklējusi vairākas policijas skolas Austrumvācijā. Viena šāda apmeklējuma laikā Kilungsbornas policijas skolā Meklenburgā notikusi arī skolnieku militāra pārbaude, kurā piedalījušies ap 1400 cilvēku. Par nederīgiem atzīti tikai 6, visiem pārējiem dots rīkojums braukt uz Grieķiju. Kā virsnieki, tā kareivji ietērpti padomju formās.

1. martā Kilungsbornā sācies jauns kurss. Iepriekšējā kursa audzēkņiem vadība jautājusi, kas vēlas brīvprātīgi doties uz Grieķiju. Pieteikušies 20 vīri. Līdzīgas akcijas notikušas arī pārējās polic. skolās Meklenb.

Oficiāli pieteikti kolchozi Latvijā, Lietuvā un Igaunijā

Pašreiz notiekošajā Padomju Savienības Augstākās padomes sesijā Latvijas, Lietuvas un Igaunijas delegāti oficiāli paziņojuši, ka šais zemēs sāksies visas lauksaimniecības pilnīga iekļaušana kolchozu sistēmā. Tai pašā laikā Minchenē iznākošais laikraksts „Die Abendzeitung" sniedz datus par iedzīvotāju deportācijām no Baltijas valstīm un novērtē līdz šim aizvesto skaitu uz 1 miljonu cilvēku. Ja Padomju Savienības darba koncentrācijas nometnēs pašreiz atrodas 15 miljonu cilvēku, tad iedzīvotāju skaita ziņā nelielās Baltijas valstis devušas gandrīz 10 proc. šo padomju vergu. Baltijas valstu un tautu iznīcināšana turpinās baigā ātrumā.

LOKS AP TITO SAVELKAS CIEŠĀK

PADOMJU SAVIENĪBA KONCENTRĒ KARASPĒKU GAR GRIEĶIJAS ROBEŽU.

Blakus ziņām, ka Atlantika pakta apspriedes sekmīgi virzās uz priekšu un ka jau tuvākajā nākotnē būs pilnīgi izveidota grandiozākā aizsardzības sistēma, kādu jebkad pasaule pazinusi, ļaužu prātus rietumos aizvien vairāk satrauc ziņas par tikpat lielu gatavošanos arī aiz dzelzs aizkara. Londonā un Vašingtonā saņemtas autentiskas ziņas, ka Padomju Savienība „kaut ko sāks pret maršalu Tito", lai nodrošinātu savu kreiso flanku. Militārie lietpratēji jau kopš laba laika izteikušies, ka tikmēr, kamēr Belgrade koķetē ar rietumiem, Kremļa rokas Rietumeiropā ir saistītas. Vācu raidītāji savukārt ziņo, ka Austrumvācijā un Berlīnes padomju sektorā pienāk jaunas sarkanarmijas vienības ar tankiem un smago apbruņojumu.

Franču ziņu aģentūra AFP, kas vienmēr bijusi labi informēta, jau pagājušās nedēļas beigās publicēja telegrammu, ka Padomju Savienība koncentrē karaspēku Bulgārijā. Vispirms šī ziņa parādījās Istambulā, kur to izplatīja bēgļi no Bulgārijas. Turcijas ārlietu ministrija informāciju pārbaudīja un visos sīkumos informēja rietumu diplomātiskos pārstāvjus, no savas puses ieteicot veltīt vislielāko uzmanību stāvokļa tālākai attīstībai. Vēlāk no Sofijas pienāca citas ziņas, ka tā saucamā bulgāru „tēvzemes fronte" nolēmusi proklamēt „neatkarīgo Maķedoniju", kas atrastos Bulgārijas aizsardzībā.

Sestdien politisko un militāro saspīlējumu Balkānos apstiprināja arī Grieķijas aizsardzības ministrs intervijā ārzemju žurnālistiem. Viņš paskaidroja, ka no grieķu komūnistiem ieguvis noteiktas ziņas, ka Padomju Savienība nodomājusi gāzt maršalu Tito. Speciālas vienības tiek koncentrētas Bulgārijā un Albānijā. No šīm abām valstīm paredzēts uzbrukums pret Dienvidslaviju. Pagaidām nav drošu ziņu vienīgi par to, vai pret Tito sāks formālu karu jeb vai turienes režīmu vispirms mēģinās uzspridzināt no iekšienes.

Padomju Savienības vēlēšanās nodibināt „neatkarīgo Maķedoniju", kurā ietilptu daļa Bulgārijas, Grieķijas un Dienvidslavijas, it kā runā par to, ka notiks Tito sagraušana no iekšienes. Nelaime tikai tā, ka pret šādu jaunu autonomu valsti protestē kā grieķu, tā dienvidslavu komūnisti, jo iznāk, ka Grieķijas partizāni karo, lai savu zemi atdotu citiem. Tā saucamā „slavu-maķedoniešu atbrīvošanas fronte", ko vada Bulgārijas ministru prezidents Dimitrovs, nav neķas cits kā Kremļa piedēklis. Tāpēc laikam Maskava izlietos arī citus līdzekļus, lai radītu pagriezienu Dienvidslavijā. Šveices laikraksti ziņo, ka pret Tito vērsīs labi apmācītus un apbruņotus partizānus, kas līdz šim Padomju Savienības uzdevumā cīnījās vienīgi pret „fašistiem".

Informācijas no kominforma zemēm, it sevišķi no Ungārijas, Rumānijas, Bulgārijas un Albānijas, liecina, ka tur gatavo pilsonu karu pret maršalu Tito, ziņo „Die Tat". Pecā, kas ir pēdējā pilsēta Dienvidungārijā un atrodas vistuvāk Dienvidslavijai, sagatavo serbu-kroātu spiegus un partizānus. Viņiem paskaidrots, ka „noteiktā laikā tiem būs jāatbrīvo Dienvidslavija no Tito tirannijas". Vienīgais nezināmais pagaidām ir šī „noteiktā laika" termiņš. Līdzīga partizānu un sabotieru skola atrodas arī Aradas pilsētā Rumānijā. Bulgāri savus partizānus sapulcinājuši Maķedonijā, bet albāņi kopš pagājušā gada jūlija vismaz sešpadsmit reizes ielauzušies Dienvidslavijas territorijā, izdarot „partizānu manevrus".

Lai gan Čechoslovakijai nav tiešu robežu ar Dienvidslaviju, arī te sapulcināti dienvidslavu opozicionāri, ar kuriem pārrunā „brīvas Dienvidslavijas valdības dibināšanu". Šais apspriedēs kāds Maskavas pārstāvis apsolījis, ka Padomju Savienība nodevēju Tito agrāk vai vēlāk iznīcinās. Labi informētas aprindas Londonā izsakās, ka loks ap Dienvidslaviju savelkas aizvien ciešāk. Divains liekas vienīgi tas apstāklis, ka ārlietu ministru vietnieku apspriedēs par Austrijas miera līgumu padomju delegāts, neraugoties uz visu Tito ķecerību, tik noteikti aizstāv Dienvidslavijas prasības pēc Karintijas un reparācijām. Izskaidrojums tam ir pavisam vienkāršs. Skaistu

(Beigas 3. lappā.)

Partizānu darbība aiz dzelzs aizkara

„MELNAIS KAĶIS", POĻU NACIONĀLĀ ARMIJA UN UPA CĪNĀS PRET KOMŪNISTU TERRORU AUSTRUMOS

Trīs lielas pagrīdes armijas jau gadiem ilgi cīnās pret komūnistu terroru austrumos. Poļu nacionālajā armijā apvienojušies 85.000 vīru, Ukrainas atbrīvošanas armijai UPA ir 145.000 locekļu, bet Baltkrievu pagrīdes organizācijā „Melnais Kaķis" skaita 45.000 labi apmācītu un apbruņotu vīru. Visas trīs armijas cīnās par savu valstu neatkarību un sadarbojas, vienīgi apmainoties ar informāciju vai pārgādājot pāri robežām ziņnešus, agrākos vācu kara gūstekņus vai tādas personas, kam draud apcietināšana. Mēnešraksts „Prometheus", kas veltīts Austrumeiropas problēmām, publicējis bijušā vācu kara gūstekņa stāstu par partizānu darbību aiz dzelzs aizkara. Šo rakstu saīsinātu sniedzam arī „Latvijas" lasītājiem.

„Visu, ko es stāstīšu, esmu pats piedzīvojis," saka agrākais gūstekņis. „Jo arī es labu laiku piederēju tiem 275.000 vīriem, kas padarījuši auksto karu aiz dzelzs aizkara pavisam karstu. Mans stāsts sākas 1947. gadā, kad es kopā ar otru savu biedru krievu lidmašīnā P2 nolēmu bēgt. Mums laimējās nokļūt līdz Austrumprūsijai. Grīnlindē pie Vēlavas bijām spiesti nolaisties, jo aptrūka degvielu. Tālāko ceļu nolēmām turpināt kājām. Nebijām vēl ne cik tālu pagājuši, kad mūs mežā ielenca apbruņojušies vīri, kas bija tērpušies privātās drēbēs. Liegties nebija nozīmes. Mēs stāstījām, ka esam vācu gūstekņi, kam laimējies izbēgt no Padomju Savienības. Viņi to visu noklausījās ar lielu neuzticību. Stāvoklis mainījās mums par labu, kad parādījām lidmašīnas vraku.

Tā kā no Austrumprūsijas nebija nekādas iespējas pārkļūt robežai, svešie vīri uzaicināja pievienoties viņiem, paskaidrodami, ka ir partizāni, kas cīnās pret komūnismu. Citas izejas nebija, un mēs teicām jā. Slepeni pārvietojoties no šādžas uz sādžu, pēc kāda laika mēs nokļuvām līdz Kaunas apkārtnei. Te es pirmoreiz ieraudzīju baltkrievu partizānu vadoni Vitušku, ko daudzina kā bezbailīgu cīnītāju un apbrīnojami drosmīgu. Vidēja auguma vīrs, melniem matiem un neredzēti asu skatu sāka mūs izklausīnāt, lai pārliecinātos, vai neesam spiegi. Kad es viņam pastāstīju, ka kara laikā kā vācu lidotājs piegādāju baltkrievu nacionālistiem ieročus un pārtiku, ledus bija lauzts. Vituška ir fanātisks komūnisma nīdējs. Viņa pagrīdes organizāciju palīdzēja nodibināt vācieši kara laikā, bet drīz vien tā kļuva pilnīgi neatkarīga un sprauda par savu mērķi padzīt komūnistus no Baltkrievijas. Tagad Vituškas pavēlēm klausa apmēram 45.000 vīru, kuru vidū ir arī daudz lietuviešu, latviešu un bij. vācu gūstekņu. Viņa pagrīdes armiju sauc par „Melno Kaķi".

Baltkrievu partizāni slēpjas Kau-

(Beigas 3. lpp.)

IRO neparedz pārmaiņas bijušo karavīru stāvoklī

Obligātos kursos DP būs jāmācās valoda un izceļošanas zemju ieražas

PRESES KONFERENCE BAD-KISINGENĀ

Preses konferencī Bad-Kisingenā pagājušā nedēļā pēc IRO informācijas daļas šefa Reinera ierosinājumā ievadīja pieceļoties un klusuma brīdī pieminot traģiskā nāvē mirušo Valdi Igalu — DP preses draugu. Šai konferencē, kas atšķirībā no iepriekšējām ritēja gandrīz vai vienīgi brīvu pārrunu veidā, svarīgākie jautājumi skāra amerikāņu joslas nometņu apvienošanu, paredzamos grozījumus ASV ieceļošanas likumā un baltiešiem svarīgo bijušo karavīru stāvokli. No IRO vadības pārrunās piedalījās informācijas daļas vadītājs Reiners, aprūpes daļas vadītājs Brodijs un izceļošanas nozares pārstāve Bergmane.

Pēc latviešu jautājuma, vai turpināsies pēdējā laikā vērojamais stāvoklis, ka bijušos karavīrus praktiski izslēdz no emigrācijas un atsevišķos gadījumos pat noraida no kugiem pēc tam, kad tie saņēmuši vīzas, Mr. Brodijs atbildēja — par cik viņam zināms, šis stāvoklis nemainīsies, bet jautājuma kārtošana vispār nav atkarīga no IRO. Ja šie bijušie karavīri savā laikā ir atzīti par tiesīgiem iegūt DP statūtu vai pat nometņu aprūpi, tad IRO savu viedokli negroza, bet gan iebildumus ceļ to valstu pārstāvības, kur tie vēlas izceļot. ASV gadījumā tā parasti ir CIC, kas par katru izceļošanas kandidātu ievāc sīkas ziņas Berlīnes dokumentu centrā. Pēdējās nedēļās četros gadījumos tādā veidā esot konstatēts, ka izceļošanas kandidāti bijuši cieši saistīti ar nacistu partiju. Arī turpmāk esot paredzams, ka tādos gadījumos izceļošanas kandidātus raidīs atpakaļ, pat tad, ja tie jau atrastos ASV. Uz jautājumu, kāds pamats runām par IRO nostājas maiņu bijušo karavīru jautājumā, Mr. Brodijs atbildēja, ka pēc viņa informācijas nekāda radikāla nostājas maiņa neesot gaidāma. Esot jau atzīts, ka katrs bijušais karavīrs nav automatiski atzīstams par brīvprātīgu kolaborantu, bet katrs gadījums jāaplūko individuāli. Informēti igauņu trimdas dzīves vadītāji tai pašā laikā ziņo, ka iesniegumiem karavīru lietā, kas sūtīti uz Vašingtonu, bijuši zināmi panākumi, un sagaidāms, ka jau vidrīzākā laikā grozīsies ASV imigrācijas iestāžu nostāja šai jautājumā.

Visplašākos paskaidrojumus aprūpes daļas vadītājs sniedza par t. s. nometņu konsolidēšanas programmu, kuras pirmajās fāzēs likvidēs 1. (Frankfurtes) un 4 (Ambergas) apgabala nometnes. Konsolidēšana notiek pirmkārt aiz apsvēruma, ka, koncentrējot nometnes šaurākā apgabalā, var ietaupīt daudz līdzekļu un ievērojami samazināt nepieciešamo darbinieku skaitu, otrkārt daļa nometņu jālikvidē, ja nav iespējams atvairīt militārās valdības prasību atdot daļu no nometņu telpām vāciešiem. Atzīts, ka vislielāko ietaupījumu var iegūt, ja vienlaicīgi likvidē veselu apgabalu. Šo un citu iemeslu dēļ nolemts koncentrēt DP nometnes virzienā no amerikāņu joslas ziemeļiem uz dienvidiem vispirms tāpēc, ka dienvidos, t. i.; Bavārijā, visumā ir vislabākie dzīves apstākļi. Ņemts vērā arī, ka, piemēram, 4. (Ambergas) apgabā 70 proc. no visām nometnēm atrodas koka barakās. No 30.000 žīdiem, kas nesen devās uz Izraēlu, 15.000 bija tādi, kas dzīvojā 1. apgabalā. Līdz ar to plānu grozīja un līdz š. g. 1. jūnijam Frankfurtes apgabalā būs palicis tikai kontrolcentrs Hanavā, izceļošanas nometne Bucbachā un strādnieku nometne lielajā Hanavas depo nodarbinātiem. Visus pārējo nometņu iedzīvotājus iepludinās 2., 5., 6. un 7. apgabala nometnēs. Tā kā 1. apgabalā paliks vēl 15—20.000 privāti dzīvojoši DP, to aprūpei iekārtos īpašu štābu ar aprūpes, izceļošanas un tieslietu nozarēm, kā arī dažiem darba nozares ierēdniem, kas atbalstīs šos privāti dzīvojošos, ja tiem radīsies sarežģījumi amerikāņu vai vācu darba vietās. Jau tagad likvidēta Ārolsenas pārskološanas nometne, kas atrodas Hesenē, bet toties drīz divkāršos skolotāju un audzēkņu skaitu Neuburgas arodskolā pie Donavas.

Pēc 1. apgabala likvidēšanas nāks kārta 4. apgabalam, kurā nometņu iemītniekus iepludinās 5., 6. un 7. apgabalā. Mr. Brodijs piebilda, ka IRO apzinās grūtības un sarežģījumus, kādus nometņu iemītnieku pārvietošana radīs atsevišķām personām, bet cer pavelkt šo uzdevumu pēc iespējas saudzīgi. Plašākas pārrunas izcēlās par iespējām konsoli-

(Beigas 2. lpp.)

Rakstnieku iesniegums UN par DP

Divdesmit seši izcili amerikāņu, angļu, franču un citu tautību rakstnieki ar plaši pazīstāmiem vārdiem iesnieguši UN aicinājumu no jauna pārbaudīt līdzšinējo nostāju pret DP problēmu. Uzsaukuma parakstītāju vidū ir tādi pazīstami vārdi kā Luijs Bromfilds, Pērla Baka, Džons Dos Pasos, Ž. Diamels, Alberts Einšteins, A. Hakslijs, Fransuā Moriaks, Dž. B. Prīstlijs, Žils Romēns, Bertrans Rasels, Dž. B. Šovs, Rebeka Vesta, Torntons Vailders, Šarls Vildraks uc. Viņi aicina UN atļaut bēgļiem piedalīties tagadnes diskusijās par universālās kultūras jaunuzbūvi un UN radītajās organizācijās, kuru mērķis ir cilvēka eksistences uzlabošana. Tālāk rakstnieki brīdina nespiest šos cilvēkus prasīt sev jaunu nacionālitāti, kavējot viņu brīvu kustību vai liedzot izglītošanās un darba iespējas. „Notikumi viņiem radījuši sajūtu, ka viņi pieder pie kādas kopības, kas daudz plašāka par jebkuru nāciju. Vēsture viņus padarījusi par pasaules pilsoņiem un kā pret tādiem pret viņiem arī vajadzētu izturēties," teikts uzsaukumā. „Atļaujiet Pasaules Pilsoņa ideālam eksistēt ne tikai teorijās un programmās."

LATVIJA

Nr. 39. (253) 1949. g. 15. martā

Ar autora parakstu vai laikrāksta parakstīšanos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

Kā darbojas Latviešu nacionālais fonds Zviedrijā

Latviešu nacionālais fonds Zviedrijā ir trimdas organizācija, kas darbojas tikai kopš pagājušā gada jūlija, bet, kā rāda piesūtītais darbības pārskats, līdz šī gada sākumam paveikusi labu tiesu darba. Organizācijas darbību vada vēlēta 30 locekļu padome un valde ar priekšsēdi K. Straubergu. LNF dažādās komisijās un darba nozarēs piedalās pārstāvji no dažādiem politiskiem nogrupējumiem. Pēc sociāldemokratu pārstāvja F. Cielēna izstāšanās no partijas un aiziešanas ari no LNF padomes priekšsēža biedra amata, viņa vietā no tā paša saraksta nācis E. Ogriņš. Tagad par pastāvīgu LNF valdes ģenerālsekretāru darbojas A. Egļītis.

Latviešu nacionālajam fondam ir 36 pārstāvniecības Zviedrijā, bez tam tādas noorganizētas ari Anglijā, ASV un Kanādā. Valdes nodoms ir pakāpeniski izveidot ciešus sakarus ar visām latviešu organizācijām trimdā, tādā veidā savu darbu decentralizējot. Līdzekļu iegūšanai fonds ierosinājis sabiedrībai nākt talkā ar ziedojumiem, iemaksājot no ik algrikojuma 8—10 proc. atlikuma, kā ari paredz palielināt biedru-atbalstītāju skaitu. Tam pašam mērķim kalpo no Vācijas ievestās DP filmas izrādes un ziedojumu vākšana ar listēm zviedru sabiedrībā.

Noorganizēta informācijas vākšana un archiva materiālu kopošana. Fonda valde vispirms izmanto pagaidām vienīgo sistēmatisko ziņu avotu — padomju Latvijas radiofonu un sakopotās ziņas nelielā biļetenā piesūta dažādām latviešu un īrvalstu informācijas iestādēm?

Latviešu emigrācijas un Latvijas okupācijas archīvam fonds rūpīgi krāj materiālus no visiem iespējamiem avotiem, arī no zviedru presēs, un ierosināts pārcelt uz Zviedriju arī Pinebergas archīvu. Fonda archīvā pamatā likts Sigtunas bibliotēkā apgūtais materiālu krājums, kas aptver laiku no pat Latvijas dibināšanas 1918. gadā. Ar sūtni Feldmani Ženēvā ievadītas sarunas par deportēto latviešu saraksta iegūšanu fonda rīcībā. Iegūtos materiālus cer izmantot kā dokumentus un liecības.

Starptautiskās sadarbības veicināšanai nodibināti sakari ar īgauņu nacionālo fondu, tāpat ar Baltijas humānistu apvienību, bet ārpus Zviedrijas LNF ērtodas pastāvīgā kontaktā ar mūsu sūtņiem un Nacionālo Padomi Vācijā. Bez tam izveidoti sakari ar Vatikāna latviešu referātu un Latviešu informācijas centru Bruklinā, kas ari stājies pie LNF izveidošanas pēc Zviedrijas pieredzes. Īpaši plaša sadarbība izveidojusies ar LCK Vācijā.

Informācijas vajadzībām izdoti un vēl tiek gatavoti dažādi materiāli, piem., brošūras latviešu un zviedru vai angļu valodā ar latviešu mākslas darbu ēttēliem. Tas izrādījies svētīgs pasākums; to plaši izmantojusi zviedru prese, tāpat BBC raidītājs Londonā. Brošūra „The Lutheran Church of Latvia behind the Iron Curtain" vispasaules protestantu un ortodoksu kongresa laikā Amsterdamā izdalīta 1600 eksemplāros baznīcu delegācijām un presei. Bez tam LNF pabeidzis sagatavot prof. A. Švābes angļu valodā sarakstīto Latvijas vēsturi konspektīvā formā. Turpinot ziņu par Latvijas brīvības atgūšanu. Parīzes miera konferences laikā UN iesniegts kopējs Baltijas tautu memorands un nosūtīts iesniegums ari Kanādas valdībai, lai panāktu labvēlīgu iecelošanas noteikumu pieņemšanu.

LNF fonda ieņēmumi sastādījušies galvenā kārtā no ziedojumiem un paša fonda pasākumiem, piem., vienības zīmoga — latviešu karavīru saulītes pārdošanas, ienākumiem par iespiedumdarbiem, organizāciju, draudžu un fonda atbalstītāju iemaksām. Pašreiz LNF ir 1597 atbalstītāji. Apskatāmā darbības periodā fonds ieņēmis 7300 kronu.

Nākotnē LNF īpašu vērību pievērsīs Latvijas neatkarības cīņai ari ārpus Zviedrijas, sevišķi ievērojot visas paredzamās starptautiskās konferences un sanāksmes. S.

IRO STARPTAUTISKAIS MEKLĒŠANAS DIENESTS, AROLSENĀ, MEKLĒ:

Izoldi Rūmnieci, dz. 2. 9. 1927., p. z. no Prāgas; Jāni Sudveidi, dz. 16. 12. 1923. Rīgā, p. z. no Lodzas; Varvari Skadiņu, dz. 24. 12. 1919. Rīgā, p. z. no Gotenhafenas; Lini Šmitnieci, dz. Liepājā; Zigfrīdu Turku, dz. 31. 10. 1924. Kursīšu pag.; Donatu Vigulī, dz. 4. 9. 1920. Rīgā; Irmu Vilsoni-Pini, dz. 16. 6. 1913. vai 1912. Rīgā; Margrietu Vīroli, 20—24 g. v., p. z. no Piebalgas; Valdi Zaļenieku, dz. 13. 3. 1922. Sunaktes pag.

IRO preses konference

(Turpinājums no 1. lpp.)

dēšanas programmas ietvaros saglabāt tautību vienības nometnēs, jo paskaidroja, ka nekādas jaunas nometnes neierīkos, bet visus likvidējamo apgabalu DP novietos jau esošās nometnēs. Izvietošanas daļas pārstāve Bergmane izteicās, ka dažādu tautību sadzīve būtu „laba sagatavošanās izceļošanai", turklāt piebilstot: „Es to saku kā amerikāniete, kuras kaimiņi mājās ir īgauņi, poļi un krievi, tātad kaimiņi, kas visi lieliski saprotas"

„Bet viņi ari nedzīvo nometnēs!" sauca kāds žurnālists. Mr. Brodijs paskaidroja, ka IRO patiesi nevēlas tautības tiešī sajaukt Bet pēc 1951. g. 1. janvāra, kad nometņu skaits būs ievērojami sarucis un, paredzams, ik mēnesi izceļos 15—25.000 DP, vairs nevarēs garantēt līdzšinējo tautību vienību saglabāšanu.

Kad pieminēja, ka tieši Bavārijā, kur koncentrēs lielāko DP skaitu, vāciešī ir vismaldīgāki pret ārzemniekiem, Mr. Brodijs atbildēja, ka nekādu loģisku iemeslu naidam nebūtu, jo faktiskais DP skaits Bavārijā nepieauga. Informācijas daļas šefs Č. Reiners izteicās: „Vāciešu uzbrukumi DP ir pilnīgi nepamatoti, bet šķiet, ka viņi tiešām šīs problēmas nesaprot". Informācijas daļa cenšas darīt iespējamo, lai šai ziņā līdzētu. Minchenes radiofonā jau notikuši raidījumi par DP, un tādi paredzēti ari Štutgartes un Frankfurtes raidītājos. Informācijas daļas vadītāja vietnieks Dilenijs šinīs dienās pavadīs grupu vāciu žurnālistu pa nometnēm Bavārijā, lai iepazīstinātu tos ar patiesiem apstākļiem. Esot tomēr jāievēro, ka bavārieši ir naidīgi ne vien pret ārzemniekiem, bet arī pret pašu vāciu bēgļiem no citurienes.

Pārrunas par izceļošanu ievadīja jautājums, vai patiesībai atbilst kāda „New York Times" ziņa. Tanī minēts, ka DP komisija ziņojusi kongresam, ka noteikums par to, lai iecelotāju vidū būtu 40 proc. DP no Baltijas valstīm un Austrumpolijas, kavējot programmas realizāciju tāpēc, ka šo ļaužu vidū vispār nevarot atrast tik daudz iecelošanai piemērotu kandidātu. Izvietošanas daļas pārstāve Bergmane paskaidroja, ka, cik viņai zināms, nav bijusi runa par piemērotu kandidātu trūkumu, bet gan par to, ka šīs katēgorijas DP nav saņēmuši pietiekami daudz garantiju. Vispār līdz šim novērots, ka DP komisija nav daudz raudzījusies uz to, lai izcelotāju transportu sastāvs atbilstu likumā paredzētiem katēgoriju samēriem, bet gan vienādi apstrīdētas visas garantijas, kādas pienākušas.

Uz jautājumu, kā sadala anonīmās garantijas, t. i. tās, kas nav sūtītas noteiktai personai, atbildēja, ka līdz šim Frankfurtē saņemtās garantijas pēc saviem ieskatiem sadalījušas labdarības organizācijas, kam ir plaši izceļošanas kandidātu saraksti, bet kad turpmāk anonīmās garantijas pienāks lielākā skaitā, tās no Frankfurtes izsūtīs sadalīšanai ari IRO apgabalu štābiem, lai tās tur izdalītu pēc aroda vai citām kvalifikācijām. Pēc likuma nometnēs dzīvojošiem ir priekšroka izceļošanai, salīdzinājumā ar privāti dzīvojošiem. Praksē tas tomēr līdz šim nav ievērots. Apmēram 25 proc. no aizbraucējiem uz ASV bijuši privāti dzīvojoši. Paredzams, ka ari šo noteikumu par priekšrocībām grozīs, jo tas nav taisnīga. „Mēs zinām," teica Bergmane, „ka taisni daudzi no labākajiem un intelīģentākiem DP dzīvo ārpus nometnēm, jo tiem bijusi uzņēmība sākt patstāvīgu dzīvi. Neskaidrs joprojām ir jautājums par adoptētu bērnu izceļošanu uz ASV kopā ar ģimeni, kas tos adoptējusi. DP komisija vēlas, lai ģimenes izceļotu kopā, bet pēc likuma konsuli it kā nevarot kopīgas vīzas izdot. Pēdējo 8 dienu laikā esmu šai jautājumā saņēmusi 4 dažādas atbildes no Vašingtonas un Frankfurtes. Cerams, ka līdz nākamai preses konferencei būsim dabūjuši galīgu skaidrību šai jautājumā."

Reiners piebilda, ka šinīs dienās ceļā devušies pirmie 12 no pavisam 500 bāreņiem 16—18 gadu vecumā, kurus uzņems Austrālija. Vienošanās par šo pusaudžu uzņemšanu, no Vācijas, Austrijas un Itālijas DP nometnēm panākta tiešās sarunās starp IRO ģenerāldirektoru Taku un Austrālijas imigrācijas ministru Kalvelu.

Žurnālisti interesējās par pazīstošo dokumentu jautājumu. Brodijs ziņoja, ka dokumentu zušana zināma, bet ārkārtīgi grūti to apkarot. Pārrunāts jautājums atvietot visus DP darbiniekus izceļošanas nometnēs ar vāciešiem, jo liela daļa izceļošanas nometņu darbinieku, acīm redzot, rūpējas par sevis pašu izvietošanu. Pēdējā mēnesī vien esot izceļojuši 16 proc. no visiem izceļošanas nometņu darbiniekiem, un daudzos gadījumos varot ari būt, ka viņi paši „apgādājas" dokumentiem

Uz jautājumu, kas darīts, lai veicinātu sekmīgāku DP iekļaušanos jaunā dzīvē pēc izceļošanas, atbildēja, ka tuvākās nedēļās IRO štābā radīs jaunu nozari ar uzdevumu koordinēt DP informēšanu par izceļošanas zemēm. Visās nometnēs rīkos speciālus kursus, lai iepazīstinātu DP ar izceļošanas zemēm, to ierašām un valodu. Paredzams, ka piedalīšanās kursos būs obligāta, jo pieredze rāda, ka, par spīti visiem aicinājumiem, liela daļa DP negrib iemācīties kaut 50 vārdu angliski

Runājot par DP iespējām iekļauties dzīvē ASV, informācijas daļas vadītājs pastāstīja, ka kāds polis, kas 1946. g. izceļojis no DP nometnes Itālijā uz ASV, tagad kļuvis ļoti turīgs virs, jo noorganizējis šujamo adatu importu no Itālijas. Kāds cits, kas izceļojis no Vācijas tikai priekš 6 mēnešiem, tagad Konektikutā atvēris padomdevēja biroju rodokļu lietās, palīdzēdams „veciem" amerikāniem.

Vēl joprojām nav galīgi izšķirts jautājums, kā nokārtosies to tautiešu, liktenis, kas devušies darbā uz Beļģijas ogļraktuvēm. Pagaidām viņiem ir iespēja izceļot uz ASV kā parastiem emigrantiem uz savu tautību kvotēm. Šais jautājumos viņiem jāgriežas pie konsula Beļģijā. ASV iecelošanas likums gan paredz uzņemt ASV ari zināmu skaitu tādu DP, kas dzīvo ārpus Vācijas, Austrijas un Itālijas, bet pagaidām tas praksē nenotiek

IRO joprojām nevar palīdzēt bēgļiem, kas no jauna ieplūst Vācijā no zemēm aiz dzelzs aizkara. Viņu bezcerīgais stāvoklis ir zināms, bet amerikāņu armijas vadība atsakās grozīt noteikumu, ka IRO aprūpe pienākas vienīgi tiem, kas Rietumvācijā ieradušies līdz 1947. gada 1. aprīlim. Īgauņi apvalcājās par to, kā veicināt DP jauniešu saistīšanu darbā uz kuģiem. Pašlaik šīs iespējas kavē ļoti garās formalitātes, kas jākārto starp darba piedāvājuma saņemšanas un izbraukšanas dienu. Parasti dokumentu izsniegšana tik ļoti novilcinās, ka kuģi pa to laiku sen atrodas tālās jūrās. Atbildēja, ka zināma pasteidzināšana būtu iespējama, ja katrā individuālā gadījumā jūrnieki ar darba piedāvājumiem dotos uz individuālās izvietošanas nozari Frankfurtē vai tās apakšnozarēm katrā IRO apgabalā.

Ženēvas štābs pēc vairākkārtīgiem ierosinājumiem pašlaik izstrādā plānus dažādo skolu sistēmu saskaņošanai angļu un amerikāņu joslās, bet ir maz izredžu radikālu vienādību panākt, jo pārāk dažāda ir pašu nometņu pārvalde — amerikāņu joslā nometnes vada IRO, un armija to novēro; bet angļu joslā nometnes vada armija un IRO tikai novēro. Vācu preses ziņas par IRO štāba pārvietošanu no Bad-Kisingenas uz Mincheni neatbilst patiesībai. A. Lp.

Latviešu stīgu kvarteta panākumi Stokholmā

Pēc viena gada pārtraukuma atkal viesojoties Zviedrijā, latviešu stīgu kvartets guvis jaunus atzinības apliecinājumus zviedru presē, sakarā ar Stokholmas koncertnamā notikušo koncertu. „Aftonbladet" gan raksta: „Drusku jābrīnās par to, ka kvartetam neizdevās sapulcināt gluži pilnu koncertnama mazo zāli, jo baltiešiem parasti ir stipri nacionāla mūzikas interese". Ari „Latvju Vārds" piebilst, ka pašu tautiešu koncerta apmeklētāju vidū bijis maz. Toties atsauksmes par mūzikālo sniegumu, īpaši sakarā ar zviedru autora Hildinga Rozenberga darba atskaņojumu, ir cildinošas. Komponists Kurts Aterbergs norāda „Stockholms Tidningen" slejās, ka šo nozīmīgo sacerējumu četri latviešu kungi ar savu priekšzīmīgo techniku, telcamo saspēli un acīm redzamo mūzikālitāti izpildījuši labi. „Dagens Nyheter" recenzents īpaši uzsver kvarteta tieksmi pēc skaņas izsmalcinājuma. „Svenska Dagbladet" piebilst, ka kvartetam gan it kā pietrūcis „kosmiskas perspektīvas", taču nevarot noliegt tā instrumentālo veiklību un smalko kamermūzikas intuīciju. Ievērojot to, ka Stokholma mūzikālo notikumu ziņā visai izlutināta, šīs atsauksmes jānovērtē augsti.

Latvietis Austrālijā savās mājās audzē gladiolas

Kāda latviete, kas ar vīru un 3 bērniem ieradusies Austrālijā jau 1946. gadā, par turienes dzīves un darba apstākļiem starp citu raksta:

Katrs, kas šeit dzīvo kārtīgu dzīvi, var labi vien ietaupīt, kā to jau pierādījuši vairums mūsu tautiešu. Apbrīnojama ir Austrālijas sociālā likumdošana. Tā katrs otrs bērns ģimenē līdz 16 g. vecumam dabū valsts piemaksu, kas ir tik liela, ka nodrošina vienkāršu uzturu. Arī vecie cilvēki, sākot ar 65 g., saņem vecuma pensiju, neatkarīgi no tā, vai viņi ir miljonāri vai mazturīgi ļaudis. Arī mēs pēc 6 mēnešu nodzīvošanas Austrālijā baudām visas šīs tiesības. Skolas te brīvas, iesaistot ģimnazijas. Universitātē par brīvu mācās tie studenti, kuri izturējuši 3 pārbaudījumus ar atzīmi „ļoti sekmīgi". Valsts piemaksā vēl uztura naudu.

Mēs šeit apmetāmies Sidnejas apkārtnē, kur nopirkām savu māju un tagad nodarbojamies ar puķkopību — audzējam gladiolas un krizantēmas. Turam ari 4 govis, vistas, zosis. Bērni apmeklē skolu. Ar dzīvi esam ļoti apmierināti. Vispār man liekas, ka šī zeme mums viena no piemērotākajām klimata, sociālās likumdošanas, dzīves standarta, darba iespēju un atalgojuma ziņā. Patikama ir 40 stundu darba nedēļa. Vienīgā lielā bēda — dzīvokļu trūkums. Citādi Austrālija ir miera un pārticības zeme, kas vēl nepazīst ne karu, ne badu

Modes skate Lībekā

Lībekas amatnieki marta sākumā DPACCSa, Britu sarkanā krusta un vietējo kooperatīvo kopu atbalstīti, sarīkoja plašu tērpu skati un amatniecības ražojumu izstādi, kas 3 dienas pulcināja pilnu namu skatītāju. Par telpu dekorēšanu bija gādājis mākslinieks Soikāns. Mūzikai skanot un izpalīdzēm tekājot starp viesu galdiņiem, šīs sarīkojums neatšķīrās no līdzīgiem citos, labākos apstākļos. Skates pirmā dienā ieradās aicināti angļu viesi no Lībekas, Neištates un citiem tuvējiem centriem un pat no Ķiles.

Tērpu skatē „No rīta līdz vakaram", bija redzamas pidžamas, saulošanās un darba tērpi, pēcpusdienas un vakara kleitas un visbeidzot ligavas tērps, kas pasūtināts kādai ligavai Anglijā. Pārdodamie tērpi jau pirmajā dienā atrada noņēmējus. Bez sieviešu tērpiem nometņu un privātās darbnīcas bija devušas arī vīriešu un bērnu apģērbus, dāmu cepures un adījumus. Tāpat netrūka vajadzīgo piedevu, — no frizūrām līdz kurpēm. Jaukus iestarpinājumus skatē deva mūzikāli vokāli un deju priekšnesumi.

Blakus telpās sarīkotā izstādē savu amata prasmi rādīja daži citi Lībekas amatnieki — Mēzenes galdnieku darbnīca, latviešu, lietuviešu un igauņu izšūšanas darbnīcas, adītavas, invalīdu darbnīca, kokgriezēji un sudrabkaļi. Angļu dāmas izpirka visas izstādītās rotaļlietas.

Lai rastu labākus apstākļus materiālu apgādei un izveidotu plašāku noietu saviem ražojumiem, visas darbnīcas jau pagājušā gadā apvienojās īpašā sabiedrībā „Baltische Werkstätten G.m.b.H." Šī sabiedrība ieguva vācu licenci un pārņēma ari agrāk uzkrājušos darbnīcu līdzekļus, bet neprata pārdzīvot valūtas reformu un noorganizēt ražojumu izvietošanu kaut vai Lībekas pilsētā, kur atsevišķām darbnīcām jau ir samērā plašs tirgus. Sabiedrība beidza darboties, atstājot darbnīcu strādniekiem neizmaksātas algas un nenokārtotas ari citas prasības. Darbnīcu pārzināšanu tagad uzņēmušies atkal paši DPACCSi.

Pa

RAKSTNIEKU VAKARS LĪBEKĀ

Latviešu preses biedrības angļu joslas kopa rīko 19. martā Lībekas latviešu nometnē rakstnieku Pāvila Gruznas un Jāņa Veseļa vakaru. Tanī piedalīsies ari Aleksandrs Plensners, Ēriks Raisters, Olģerts Liepiņš, Emīls Skujenieks un koncerta daļā dziedātāja Helēna Vlaseka un planiste Ina Elks-Elksnīte.

Kanādā latviešu ārsti varēs strādāt savā speciālitātē

Kanādas latviešu nacionālā apvienība piekritīgās iestādēs Otavā noskaidrojusi, ka Kanādas darba ministrijai nav iebildumu, ja atsevišķos gadījumos īpaši augsti kvalificēti jaunieceļotāji darba līgumu laikā maina nodarbošanos. Tas galvenā kārtā attiecas uz ārstiem, ja tie paši, pietiekami pārvaldot valodu, atrod darbu savā speciālitātē. Taču darba vietas maiņa var notikt tikai ar katrreizēju darba ministrijas piekrišanu. Kanādas latviešu nacionālā apvienība piedāvā savu starpniecību šādu gadījumu kārtošanai.

Kanādas sieviešu preses kluba februārī rīkoja banketu, kurā bija ielūgta dzejniece Velta Toma un redaktors Al. Kundrāts. Divu stundu garajās pārrunās abiem viesiem bija iespēja sniegt informāciju par Latvijas likteņiem un ciņu tās neatkarības atgūšanai. Rietumkanādas laikraksti un radiofoni pārrunu atreferējumu plaši izmantojuši savās publikācijās.

Baltijas tautu pārstāvji rūpēsies par savu bijušo karavīru turpmāko likteni

Baltijas tautu CK pārstāvju kopsēdē Tibingenā par lietuviešu atbrīvošanas komitejas vadības apmeklējumu ASV informēja lietuviešu CK priekšsēdis, uzsverot ka Baltijas valstu jautājums gūst arvien vairāk uzmanības gan presē gan amerikāņu oficiālajās aprindās. Kopsēdē tika pieņemts lēmums sagatavot iesniegumu rietumu demokrātijām sakarā ar baltiešu karaviru likteni, kas paslikti-nāts, ņemot tiem iespējas izceļot, tai pašā laikā pieškirot šīs tiesības pat nacionālsociālistu partijas biedriem un kara dalībniekiem, kas cīnījušies pret sabiedrotajiem. Sanāksmes dalībnieki ar dziļu gandarījumu konstatēja boļševiku repatriācijas misiju likvidēšanu amerikāņu joslā, jo, uzstādamies Baltijas valstu vārdā, to locekļi patvarīgi izmantojuši tiesības, ko Baltijas tautas nekad šiem svešās un naidīgās varas pārstāvjiem nav devušas. Bez tam misijas savā propagandā pauduši pilnīgi nepatiesas ziņas par pašreizējiem apstākļiem Igaunijā, Latvijā un Lietuvā.

Pensilvānijas štats pieprasa lauksaimniecības skolu beigušos

Latviešu lauksaimniecības skolu Alterfradē līdz šim jau beiguši 626 audzēkņi. Sesto kursu beiguši 32 traktoristi, 9 dārzkopji, 13 lopkopju un vispārējo lauksaimniecības nodaļu 8 audzēkņi. Skolas priekšnieka agr. Ad. Egļīša vērtējumā pēdējā izlaidumā labākās sekmes uzrādījuši E. Sprūde, J. Dzedonis, M. Otto, L. Sulcs, J. Gūtmanis, E. Zālītis, J. Elberts, J. Zagorskis, Z. Liepiņš, J. Stukmanis, J. Cers, E. Jansons, M. Svilis un R. Miglāns.

Skola nodibinājusi kontaktu ar Pensilvānijas štata iecelošanas komisiju, kas apsolījusi sagādāt skolu beigušajiem darbu un iebraukšanas garantijas. Skolas priekšnieks tādēļ aicina visus bijušos audzēkņus, kas vēlētos izceļot uz ASV, steidzami pieteikties rakstiski, sniedzot šādas ziņas: vārds, uzvārds, kad un kādu nodaļu pabeidzis Alterfradē, ģimenes stāvoklis, angļu valodas prasme (runāt, lasīt), ticība, aroda speciālitāte un pilniga tagadējā adrese. Vēstules adresējamas: Lettische Landwirtschaftsschule Alt-Erfrade, (24b) Blunk über Bad Segeberg, Holstein, Britische Zone.

NO FRANČU JOSLAS ziņo, ka tie DP, kas Francijā iecelo nelegāli, eventuālas tālākas emigrācijas gadījumā nesaņems nekādu atbalstu no IRO. Nelegālistus, kas Francijā nevarēs apmesties, sūtīs atpakaļ uz nometnēm. Patlaban IRO franču joslā aprūpē ap 38 000 DP un bēgļu.

VĒSTULES REDAKCIJAI

Jānis Ozols, Nujorkā

RAKSTIET ANGLISKI UN PIEVIENOJIET FOTOGRAFIJAS!

Mīļie draugi, lūdzu ievietojiet savā laikrakstā pamācību tiem tautiešiem, kas raksta vēstules latviešiem un dažādām organizācijām ASV, rūpēdamies par izceļošanas iespējām. Arī man tādas vēstules pienāk simtiem, bet to lielākā daļa nav lietojama.

1) Nerakstiet latviski. Mums te nevienam nav laika nodarboties ar tulkošanas darbiem. Rakstam jābūt angļu valodā un vienmēr pārskatāmam. Jābūt dzimšanas datiem un adresei un, galvenais, ko lūdzēja grib un var šeit strādāt.

2) Ļoti svarīgi ir pievienot lūgumam fotografiju. Pielūkojiet, lai jūs uz tās izskatāties pieklājīgi un kārtīgi apģērbti. Dažreiz taisni fotografijas ar gliti uzpostiem bērniem dod labākus panākumus nekā augsti kvalificēta darbinieka lūgums bez fotografijas. Dāži tautieši domā, ka sarakstīšanās ceļā nekā nepanāks un zaudē dūšu. Rakstiet un cīnieties. Rakstiet uz īsām adresēm, kas, pēc jūsu domām, varētu dot kādu iznākumu. Nedusmojieties, ja jums neatbild. Mums nav laika. Atbildi saņemsiet, kad būs kas panākts.

Mēs parasti rādām amerikāņiem jūsu vēstules. Ja ir klāt jauka fotografija un vēstule atstāj labu iespaidu, tad ir daudz vieglāk ko panākt. Tādēļ ieteicu visiem, kas jau rakstījuši latviešu organizācijām un privātpersonām latviski, rakstīt vēlreiz angliski, pievienojot fotografiju. Sevišķi labas izredzes ir lauksaimniekiem un tādiem, kas pirmā laikā grib strādāt par mājkalpotājiem.

Grib atjaunot „matušku"

Visnīšķī politiskajā saspīlējumā starp rietumiem un austrumiem, ie- ...ēma pēdu kāda polu preses ziņa ...ā Vīnē bijis ieradies no Nujorkas ...ās Kerenska tuvs līdzstrādnieks ...ēdiņa. Viņš iteicies, ka būtu ne- ...ēlīgi, ja kāda no austrumu ap- ...ēmēm tautām par sevi censtos ...ēdīties. Pēc viņa domām, ...ēgst nostiprinātu. Pēc viņa domām, ...ēs nedēļām rietumvalstīs nespē- ...ēja būt vēlēt Krievijas „centrālā ...ēda" un tās priekšgalā būtu jā- ...ēvē Kerenskim. Tautas nobal- ...ēsošot vēlamo režīma ...ēmu. Ņujorkas ierosinājis trimdinie- ...ēm piedāvāt šim uzskatam un da- ...ēt viņu viedokli zināmu Rietumei- ...ēmu valstīm. Jautāts par viņa do- ...ēm Baltijas valstu nākotnes veido- ...ēšanā, Ņujorkas atteicis, ka tas viņa ...ēdēm nesot paredzēts. Acīm re- ...ēdot, Ņujorkā 26 agrākie ...ēdi, kas dzīvo eksilā, nodibinā- ...ēt Krievijas tautu atbrīvošanas ...ēdību. Jaunās organizācijas ...ēdēgalī atrodas bijušais Krievi- ...ēs pagaidu valdības ministru prezi- ...ēta Kerenskis un satversmes sa- ...ēdes prezidents Černovs. Komite- ...ēja mērķis esot gāzt komūnistisko ...ēdību un atbrīvot apspiestās tau- ...ēs.

Slēgta Vācijas — Čechoslovakijas robeža

Vēl tikai divas robežpārejas bija ...ēdītas satiksmei starp Bavāriju un ...ēhiju pēc tam, kad jau kopš ...ē mēnešiem slēgtas visas pārējās ...ēdītas. Šīs pārmaiņas ierosinājusi ...ēhoslovakijas valdība, kas ta- ...ē pieteikusi arī abu atlikušo pār- ...ēju slēgšanu, sākot ar 20. martu. ...ēs lēmējai šo rīcību izskaidro ar ...ēdu un personāla trūkumu. Taču ...ēdēji nespēj apstākļus Širndingā, kur ...ēdu līnijo dzelzceļa līnija, no- ...ēdīts, ka tiek pārmeklēts ikviens ...ēdēts, kas dodas virzienā uz ...ēhoslovākiju. Arī tajos gadīju- ...ēs, kad braucēju dokumenti pilnī- ...ēkārtībā, piemēram personām, kas ...ēs uz Prāgas mesi, ikreiz nepie- ...ēmas brīža atļauja, ko robežap- ...ēdēm ierēdņi telefoniski piepra- ...ē no Prāgas. Otrā iespēja pārkļūt ...ēhoslovākijā ir caur Šafberga, ko arī slēgs ...ē martā. Satiksme virzienā no ...ēhoslovākijas uz Vāciju pārtraukta ...ēdīgi.

Austrijas finanču ministrija pa- ...ēdījusi, ka turpmāk stingri ...ēdīsies starptautisko Parīzes — ...ēnas likuma vilcienu. Šis vilciens ...ē izmantots melnā tirgus darīju- ...ēnu un vācu multa pat apķīlājusi ...ē 12 soļu sūtījumu uz Parīzi, ...ēnu bijāti veltņu gultņi.

Miris generālis Žiro

Pirmdien 70 gadu vecumā Parīzē ...ēs ģenerālis Anrī Žiro. Francijas ...ēnības nolēmusi viņu apbedīt uz ...ēs rēķina Invalīdu domā, kur ...ēnusi Napoleons un citi visievēro- ...ēkie franču kara vadoņi. Otra ...ēnības kara laikā ģenerālis Žiro ...ē 1. un vēlāk 9. armijas koman- ...ēdēja rindās. 1940. gada 18. maijā krita ...ēnības cietoksnī, no kurienes ģene- ...ēlim izdevās izbēgt un caur Šveici ...ē Francijas neokupētajā ...ēdā. Kad Višī valdība draudēja ...ēnerālim Žiro aplencināt, viņš aizbē- ...ē uz Āfriku. 1943. gadā Žiro kopā ...ē Šarlemī De Gollu piedalījās Ka- ...ēnas konferencē, kurā tika no- ...ēmts par Francijas atbrīvošanas ...ēdēju prezidentu iecelt De ...ēlu.

Sekojiet mūsu sludinājumiem!

...ēdi gan ziemas Austrālijā ir mīkstākas ...ē Lietuvniekiem, tās tomēr nav tik maigas, ...ē tās varētu sev atļauties nemeklēt. Īdzi sil- ...ē drēbes, ņemiet tās līdzi kā ceļam, tā ...ē atradīsiet dienām Austrālijā."

Lasiet ilustrēto A. Celchnera brošūru Austrālija

...ē tiks informēts par visu, kas jums ...ēdīgi zināt, rakstot uz šo zemi.

...ēdītas cena Vācijā 1.50 DM. Pieprasiet ...ēs grāmatnīcās vai tieši „Latvijas" ...ēdītavā Gīnzburgā/Do., Dominikus-Zimmer- ...ēdēs 2.

Pateicīgi drīzumā izdarāmi pie „Lat- ...ēs" pārstāvjiem. Cenas: Anglijā ½ šil.; ...ēdijā ½ šil.; ASV, Kanādā uc. Ame- ...ēkā 0.45 dol.; Holandē 1 fl.; Zvied- ...ē 1.50 kr.; Dānijā 2 kr.; Beļģijā 45 fr. ...ē Francijā 80 fr.

Grib atjaunot „matušku"

Vispārējā politiskajā saspīlējumā starp rietumiem un austrumiem, ievērību pelna kāda poļu preses ziņa, ka Vācijā bijis ieradies no Ņujorkas kāds Kerenska tuvs līdzstrādnieks Dalins. Viņš izteicies, ka būtu nepareizi, ja katra no austrumu apspiestajām tautām par sevi censtos atgūt neatkarību. Pēc viņa domām, kara gadījumā rietumvalstis nespētu tikt galā ar Krievijas chaosu, ko gan labi veiktu Krievijas „centrālā valdība" un tās priekšgalā būtu jānostājas Kerenskim. Tautas nobalsošana noskaidrotu vēlamo režīma formu. Dalins ierosinājis trimdiniekus pieslieties šim uzskatam un darīt savu viedokli zināmu Rietumeiropas valstīm. Jautāts par viņa domām Baltijas valstu nākotnes veidošanā, Dalins atteicis, ka tas viņa projektā neesot paredzēts. Acīm redzot, Dalins spiests tā domāt sakarā ar to, ka ASV nav atzinušas Baltijas valstu aneksiju. Laikraksts „Lietuvių Zodis", komentējot šīs ziņas, piebilst: „Lai tas Kungs mūs pasarga no Dalina un viņa draugiem — ar chaosu mēs paši tiksim galā."

BBC ziņo, ka Ņujorkā 25 agrākie politiķi, kas dzīvo eksilā, nodibinājuši Krievijas tautu atbrīvošanas komiteju. Jaunās organizācijas priekšgalā atrodas bijušais Krievijas pagaidu valdības ministru prezidents Kerenskis un satversmes sapulces prezidents Černovs. Komitejas mērķis esot gāzt komūnistisko režīmu un atbrīvot apspiestās tautas.

Slēgta Vācijas — Čechoslovakijas robeža

Vēl tikai divas robežpārejas bija atstātas satiksmei starp Bavāriju un Bohēmiju pēc tam, kad jau kopš divi nedēļām slēgtas visas pārējās 13 vietas. Šīs pārmaiņas ierosinājusi Čechoslovakijas valdība, kas tagad pieteikusi arī abu atlikušo pāreju slēgšanu, sākot ar 20. martu. Čechu ierēdņi šo rīcību izskaidro ar taupību un personāla trūkums. Taču pārbaudot apstākļus Širndingā, kur robežu šķērso dzelzceļa līnija, noskaidrots, ka tiek pārmeklēts ikviens pasažieris, kas dodas virzienā uz Čechoslovakiju. Arī tajos gadījumos, kad braucēju dokumenti pilnīgā kārtībā, piemēram personām, kas dodas uz Prāgas mesi, ikreiz nepieciešama īpaša atļauja, ko robežapsardzības ierēdņi telefoniski pieprasa no Prāgas. Otrā iespēja pārklūt pār robežu ir Šafberga, ko arī slēgs 20. martā. Satiksme virzienā no Čechoslovakijas uz Vāciju pārtraukta pilnīgi.

Bavārijas finanču ministrija paskaidrojusi, ka turpmāk stingri kontrolēs starptautisko Parīzes — Prāgas luksa vilcienu. Šis vilciens esot izmantots melnā tirgus darījumiem un vācu muita pat apķīlājusi kādu 12 saiņu sūtījumu uz Parīzi, kuros bijuši veltņu gultņi.

Miris generālis Žiro

Piektdien 70 gadu vecumā Parīzē miris ģenerālis Anrī Žiro. Francijas valdība nolēmusi viņu apbedīt uz valsts rēķina Invalīdu domā, kur atdusas Napoleons un citi visievērojamākie franču kara vadoņi. Otra pasaules kara laikā ģenerālis Žiro bija 7. un vēlāk 9. armijas komandieris un 1940. gada 18. maijā krita vācu gūstā. Viņu internēja Kēnigšteinas cietoksnī, no kurienes ģenerālim izdevās izbēgt un caur Šveici atgriezties Francijas neokupētajā daļā. Kad Višī valdība draudēja ģenerāli Žiro apcietināt, viņš aizbēga uz Afriku. 1943. gadā Žiro kopā ar ģenerāli De Gollu piedalījās Kasablankas konferencē, kurā tika nolemts par Francijas atbrīvošanas komitejas prezidentu iecelt De Gollu.

Sekojiet mūsu sludinājumiem!

„Lai gan ziemas Austrālijā ir mīkstākas nekā Lielbritanijā, tās tomēr nav tik maigas, ka jūs varētu sev atļauties neņemt līdzi siltās drēbes. Ņemiet tās līdzi kā ceļam, tā arī aukstajām dienām Austrālijā."

Lasiet ilustrēto

A. Celchnera brošūru

Austrālija

un jūs būsit informēts par visu, kas jums jāzina, izceļojot uz šo zemi.

Brošūras cena Vācijā 1.50 DM. Pieprasiet nometņu grāmatnīcās vai tieši „Latvijas" apgādam, Günzburg/Do., Dominikus-Zimmermannstrasse 2.

Pasūtinājumi ārzemēs izdarāmi pie „Latvijas" pārstāvjiem, Cenas: Anglijā 2/3 šil.; Austrālijā 2/10 šil.; ASV, Kanādā uc. Amerikas zemēs 0.45 dol.; Holandē 1 fl.; Zviedrijā 1.50 kr.; Dānijā 2 kr.; Beļģijā 45 fr. un Francijā 90 fr.

KREMLIS PLĀNO VIDĒJO AUSTRUMU PAKTU

LIELBRITANIJA VĒLAS IZVEIDOT ĪPAŠAS DROŠĪBAS JOSLAS DAŽĀDĀS PASAULES DAĻĀS

Bādenbādenes raidītājs, atsaucoties uz kādu amerikāņu radio komentātoru, pirmdienas rītā ziņoja, ka Padomju Savienība plānojot Vidējo austrumu paktu kā pretsvaru Atlantika paktam. Tajā ieietu Grieķija, Turcija un Irāna. Šī informācija liekas visai dīvaina, ievērojot to apstākli, ka Turcija pati ierosinājusi Vidusjūras paktu, lai aturētu Maskavu no eventuālas agresijas. Tāpēc jāšaubās, vai minētās trīs valstis paklausīs Kremļa aicinājumam.

Rietumos pa to laiku sekmīgi virzās uz priekšu apspriedes par Atlantika paktu. Vašingtonā jau vairākas dienas uzturās Dānijas ārlietu ministrs Rasmusens, kas jau paguvis apspriesties ar Dīnu Ečesonu un citiem augstākajiem ASV ārlietu ministrijas pārstāvjiem. Darba kārtībā bijusi arī Grenlandes iesaistīšana kopīgajā aizsardzības sistēmā. Svētdien Ņujorkā ieradies Islandes ārlietu ministrs Benediktsons, lai iegūtu tuvāku informāciju par Atlantika paktu. Viņu pavada aviācijas un saimniecības ministrs. Preses pārstāvjiem Benediktsons Ņujorkā izteicies, ka Islande miera laikā nedomā nodot svešām valstīm atbalsta punktus savā zemē. (Kara laikā amerikāņu izbūvētais Keflavīkas lidlauks pie Reikjavikas kopš 1946. g. iznomāts kādai privātai amerikāņu gaisa sabiedrībai. Šai lidlaukā var nolaisties vissmagākā tipa bumbveži. — Red.). No Ņujorkas Benediktsons devies tālāk uz Vašingtonu.

Vislielāko pretestību Atlantika paktam pagaidām izrāda Itālijas komūnisti. Visā valstī notiek protesta demonstrācijas, dažās vietās izvēršoties par asiņainām sadursmēm ar policiju. Kreiso sociālistu vadītājs Nenni pieprasījis tautas nobalsošanu. Debates Itaļu parlamentā turpinājās arī pirmdien. Liekas tomēr, ka komūnistu protesti nekā nelīdzēs, un Itālija pievienosies paktam.

Uz dāžādām britu dominijām sestdien devušies Londonas valdības speciāli pilnvarnieki, lai apspriestu aizsardzības jautājumus un izveidotu vairākās vietās īpašas aizsardzības joslas. Austrālijā ieradies britu koloniju ministrs. Citi delegāti izbraukuši uz Indiju, Pakistānu, Ceilonu un Dienvidāfriku. Pirmdien Londonā sākās Rietumeiropas ūnijas eksekūtīvās padomes ārkārtēja sēde, kas apspriedīs Atlantika paktu un aizsardzības jautājumus. Piedalās visu piecu valstu ministru prezidenti, ārlietu, aizsardzības un saimniecības ministri.

Jaunas britu vienības ieradušās Akabā

Saskaņā ar Lielbritanijas-Transjordānijas savstarpējās palīdzības līgumu, Akabas ostā ieradušās jaunas angļu karaspēka vienības, ziņo no Londonas. Karavīru skaits ziņojumā nav minēts. Akabā, kā zināms, jau atrodas viens britu bataljons ar attiecīgo apbruņojumu. ASV sūtnis Telavivā paskaidrojis, ka karaspēka sūtīšana uz Akabu ir Lielbritanijas pašas darīšana. Lielu neapmierinātību turpretim izrāda Padomju Savienība. Saņemta informācija, ka tā iesniegs formālu sūdzību Drošības padomē. Arī žīdu aprindās jaunu britu vienību ierašanās Akabā modinājusi zināmu vilšanos. Kāds Telavivas valdības pārstāvis izteicies, ka Izraēla jūtas pārsteigta, sevišķi vēl tāpēc, ka šinīs dienās parakstīts pamiers ar Transjordāniju. No Kairo ziņo, ka pastiprinātas Izraēlas vienības parādījušās tai Negebas tuksneša dalā, kas robežo ar Ēģipti un Transjordāniju. Sīrija Dr. Banša uzaicinājumu sākt sarunas ar žīdiem noraidījusi.

Unija demokratijas un brīvības sargāšanai nodibināta Parīzē.

Virs Skotijas sākušies lielākie britu aviācijas manevri, kuros piedalās arī amerikāņu lidojošie cietokšņi.

Čechu lidmašīna ar 4 bēgļiem svētdien nolaidusies Reinas-Mainas lidlaukā pie Frankfurtes. Tā pacēlusies Prāgas apkaimē un bija nodomājusi lidot uz Ķelni. Amerikāņu iestādes bēgļu vārdus neizpauž, lai pasargātu tuviniekus no represijām.

Partizānu darbība

(Turpinājums no 1. lpp.)

nas, Molodečnas, Lidas un Baranoviču apkaimes mežos, bet viņu sakari stiepjas pat līdz Tallinai. Ir arī pilnīgi patstāvīgas vācu vienības, ko komandē bijušie virsnieki. Tām par pavadoņiem piedalīti vienīgi vietējo apstākļu pazinēji. No Kaunas mani sūtīja pirmajā uzdevumā uz Viļņu. Es biju pārsteigts, cik daudz partizānu ir šai pilsētā. Policija un žandarmērija ir pilnīgi nespēcīga pret partizāniem, jo tie pratuši iedabūt savus ļaudis arī pilsētas iestādēs, prefektūrā un policijas iecirkņos. No kādas dzelzceļa stacijas tai laikā pienāca slepena ziņa, ka Molodečno sagaida vācu mājlopu transportu. Vituška deva rīkojumu šo sūtījumu pārķert. Mēs uzspridzinājām vilcienu un lopus nogādājām drošībā smagajos automobiļos. Šoferi bija par sarkanarmiešiem pārģērbušies partizāni.

Ir maldīgi domāt, ka visi partizāni uzturas mežos. Slēpjas galvenokārt jaunie vīrieši, kamēr vecāki vīri un sievietes, kas ari cīnās pret komūnismu, strādā gan fabrikās, gan iestādēs. Pēdējā laikā lielus robus partizānu rindās cirtuši daudzi provokātori, kam izdevies iekļūt pagrīdes cīnītāju rindās. MVD spiegu centru Karaļaučos vada majors Stanickis. Tas ierīkots galvenajā stacijā.

Kad es pēc kāda laika izteicu vēlēšanos atgriezties Vācijā, mani nodeva Poļu atbrīvošanas armijas rīcībā. To vada Zonons. Es nezinu, vai tas ir viņa īstais vārds. Stāsta, ka Zonons strādā kādā poļu rēgulārās armijas štābā un tādā kārtā viņam iespējams iegūt visu slepeno informāciju. Es Zononu redzēju kādā mežā rietumos no Brestļitovskas, kad viņš nozvērināja 150 jaunu partizānu un izdalīja viņiem pistoles. Tieši tai laikā iekšlietu ministrs Gomulka runāja radiofonā un paziņoja, ka valdības karaspēks neņems gūstā nevienu partizānu. Zonona seja sadrūma. Tad sekoja arī viņa rīkojums neizrādīt nekādu žēlastību. Man poļu pagrīdes armijas vadītājs paskaidroja, ka šogad gaidāms pagrieziens. Poļu, ukraiņu un baltkrievu slepenās armijas apvienosies, lai gāztu komūnistu režīmu. Tad sarkanarmija sapratīs, ko nozīmē apspiest tautas.

Kur partizāni dabū ieročus? Galvenokārt no saviem ienaidniekiem. Bet palīdzība nāk arī no cīturienes. Paskatieties uz manu puloveri. Tas nav adīts Vācijā," stāsta beigās piebildis agrākais gūsteknis.

Izdot Antonovu, kas liecināja Kravčenko prāvā Parīzē, no jauna pieprasījusi Padomju Savienība. Antonovs uzturās Vācijas franču joslā.

15.350 km bez degvielu papildināšanas

Savienotajās Valstīs Teksasas štatā sestdien nolaidies kāds amerikāņu supercietoksnis B36, kas bija nolidojis bez pārtraukuma 15.350 km. Šai laikā lidmašīnai nevienu reizi nav papildinātas degvielas. Attālums ir apmēram trīs reizes lielāks nekā pāri Atlantijas okeanam. Bez apkalpes supercietoksnī atradās arī 5 t bumbu, kas nomestas Meksikas līcī. Pēc nolaišanās bumbvedim vēl pietika degvielu 2 stundu lidojumam.

Aizsardzības ministrs Forestals preses pārstāvjiem paskaidrojis, ka ASV pašreiz notiek apspriedes par aizsardzību pret bakteriloģisko karu. Īpašu uzmanību paredzēts veltīt uzturvielām, ko ienaidnieks var viegli saindēt. Tautes pārstāvju nama kara lietu komisijas priekšsēdis Vinsons pieprasījis kongresam piešķirt 358 miljoni dolaru lielu kredītu, ko izlietos aviācijas pētījumiem.

Asaru plūdi Minchenes spiegu prāvā

APSŪDZĒTĀS SPIEGOJUŠAS ĢIMENES APSTĀKĻU VAI MĪLESTIBAS DĒĻ — BIJUŠĀ IRO DARBINIECE SMAIDA UN RAUD

Otrdien gaidāms spriedums Minchenes spiegu prāvā, kur pēdējās dienās trim apsūdzētajām vācietēm bija izdevība kā lieciniecēm pašām savā lietā norādīt tiesai uz vainu mīkstinošiem apstākļiem. Sēdes gaitu ārkārtīgi kavēja vainīgo raudu lēkmes, tā kā tiesai bija jāatsakās uzklausīt apsūdzētās Marijas Hablikas runu, ko nākamā dienā viņas vietā sacīja aizstāvis. No visiem apsūdzētajiem Hablika ir vienīgā, kas rada iespaidu, it kā viņa patiesi nožēlotu savu pārkāpumu, ko pastrādājusi vienīgi rūpēs par vecākiem viņpus dzelzs aizkaram. Kāds čechu starpnieks piedāvājis tiem savu palīdzību, bet ar noteikumu, ka Hablika sniedz viņam informāciju par vācu bēgļiem no Čechoslovakijas. Hablikas vīrs strādājis kādā bēgļu aprūpes iestādē, kādēļ ziņu sagādāšana tai nav radījusi nekādas grūtības, bet vīrs pat nav nojautis, ka pāri robežai tiek nogādāta svarīga informācija.

Gertija Dere, otra apsūdzētā šai daudz pārrunātajā spiegu prāvā, tagad aizmirsusi smaidīt, kā to labprāt darīja pirmajās dienās, un izskatās bāla un nopietna, gluži tāpat kā daži viņas līdzzinātāji. Toties, arvien vēl pašapzinīgi smaidot un ar tiesu un publiku koķetējot, liecību par savas rīcības motīviem nodod Edīte Ditricha, kas, jau sākot no prāvas pirmajām dienām, sekojusi tās gaitai ar dziļu interesi un izdarījusi pat ierakstus savā piezīmju grāmatiņā. Apsūdzēto solā Ditricha jūtas tikpat labi kā pie galdiņa kādā kafejnīcā, taču arī viņa dažubrīd izplūst asarās vai māksligā patosā mēģina radīt tiesai iespaidu, it kā būtu rīkojusies kādas „augstākas idejas" — slavu un ģermāņu samierināšanas vārdā. Viņa gribējusi turpināt studijas Prāgā, bet kā vācietei tas nav bijis iespējams. Taču ar kāda čechu slepenā dienesta virsnieka Jandras palīdzību viņai izdevies nokļūt Minchenē un iestāties turienes universitātā. Par šo palīdzību Ditricha bijusi spiesta dot čechu virsniekam ziņas par amerikāņu lidlauku novietojumiem, kā arī izsekot atsevišķas personas. Viņa vairākkārt devusies pār robežu uz Čechoslovakiju, bet pēdējoreiz tur kāds cits slepenā dienesta virsnieks Jerabeks, piedraudēdams laupīt viņai iespēju atgriezties Vācijā, izspiedis solījumu pastiprināt darbību Čechoslovakijas labā. Viņa to arī darījusi, bet sniegusi apzināti nepatiesas vai nepareizas ziņas. Kādu laiku viņa sabijusi arī IRO dienestā, bet katēgoriski noraida apvainojumu, ka būtu piegādājusi informāciju par kādu čechu komitejas locekli.

Ditricha apgalvoja, ka vienīgais dzenulis viņas rīcībai patiesībā bijusi liela mīlestība pret čechu slepenā dienesta virsnieku Jandru.

Loks ap Tito

(Turpinājums no 1. lpp.)

acu dēļ Kremlis nekad nekā nav darījis. Tikmēr kamēr Austrijas miera līgums nav parakstīts, sarkanarmija var palikt tur un okupēt strātēģiski svarīgo territoriju. Atstājot Austriju, padomju armijām nebūtu nekāda formāla iemesla palikt arī Rumānijā un Bulgārijā, jo tad vairs nevajadzētu nodrošināt „satiksmes ceļus". Tikai tā izskaidrojama Maskavas augstsirdība Karintijas un reparāciju jautājumā.

Britu ārlietu ministrs Bevins pag. nedēļas beigās strādnieku partijas sanāksmē teiktajā runā Londonā pasvītroja, ka viņam neesot nekādu iebildumu pret komūnismu Padomju Savienībā, bet viņš vēlētos, lai arī Maskava nemaisās Lielbritanijas iekšējās lietās. „Man stāstīts, ka satelītvalstīs zem ieročiem atrodas 4 miljoni vīru," teica tālāk Bevins. „Pret kādu agresoru šis milzu karaspēks tiek turēts?" Runas beigās ārlietu ministrs pasvītroja, ka viņš nesūtot nevienu emisāru uz Padomju Savienību un sagaida, ka arī Maskava nesūtīs savus aģentus uz britu salām jaukt šejienes arodbiedrību darbu.

Vācu raidītāji no drošiem avotiem ziņo, ka pēdējās dienās Austrumvācijā vērojamas lielas sarkanarmijas kustības. Tā pārvietojas galvenokārt naktīs, bet iedzīvotājiem tomēr nākas grūti noslēpt smago automobiļu rūkoņu un tanku ķēžu žvadzoņu. Naktī uz svētdienu arī Berlīnes padomju sektorā ieradušās jaunas sarkanarmijas vienības ar tankiem un smagajiem lielgabaliem. Oficiāli karavīru skaits nav zināms, informētas aprindas tomēr izsakās, ka tas pārsniedz vairākus tūkstošus. Nav zināms, vai šīs vienības agrāk bija novietotas garnizonos Austrumvācijā, vai ieradušās no Padomju Savienības. Amerikāņi domā, ka karaspēks ienācis no Krievijas.

Vācu hokejisti pierāda starptautisku gatavību

25.000 SKATĪTĀJU MINCHENĒ UN GARMIŠĀ

Pirmā starptautiskā Vācijas hokejistu spēju pārbaude beigusies ar teicamiem panākumiem. Šveices meistarvienībai — Ceriches slidskrējēju klubam, sestdien un svētdien nācās piedzīvot divus zaudējumus. Minchenē 14.000 skatītāju uzgavilēja Fisenes izlasei, kas pārspēja šveiciešus 14:6 (4:2; 5:1; 5:3). Arī otrā spēlē Garmišā 12.000 skatītāju klātienē Šveices meistarvienība pret Riessersee zaudēja 5:8 (1:2; 2:2; 2:4).

Svētdien Hanoverā bija pulcējušies 40.000 skatītāju, lai redzētu Dienvidvācijas izlases sacensību ar Ziemeļvāciju. 60. minūtē Ziemeļvācijas izlase ar Spundflašes raidījumu panāca 1:0 uzvaru. Minchene pilsētu sacīkstē uzvarēja Štutgarti 5:3.

PĀVESTA PIJA 12. DESMIT GADU AMATA JUBILEJA

Pāvests Pijs XII sestdien atzīmēja sava augstā amata 10 gadu jubileju. Sikstas kapellā viņš vadīja dievkalpojumu, kurā piedalījās tikai augstākie Vatikāna pārstāvji. Svētdien Svētā Pētera bazilikā un pārējās Romas baznīcās notika svinīgi dievkalpojumi, ko apmeklēja tūkstošiem ticīgo. Citas svinības pēc pāvesta vēlēšanās nenotika. Priekš pāris dienām Sv. Tēvs paskaidroja, ka viņš nevēlas nekādu godināšanu tādā laikā, kad daudzās valstīs visiem iedomājamiem līdzekļiem vajā baznīcu un apcietina garīdzniekus.

Tagadējo pāvestu Piju XII kardinālu konklāvā priekš desmit gadiem ievēlēja gandrīz vienbalsīgi, lai gan toreizējā Itaļu fašistu valdība un Vācija lika saprast, ka kardinālis Pačelli, tā agrāk sauca pāvestu, tām ir nevēlams. Pačelli toreiz bija Vatikāna valsts sekretārs un asi kritizēja totālitārās metodes Itālijā un pārējā pasaulē. Ar savu lēmumu kardināļi pasvītroja, ka baznīcu nevar ietekmēt nekāda vara. Pāvests Pijs XII visā pasaulē pazīstams kā taisnības un cilvēka tiesību nelokāms aizstāvis. Nekad viņš nav vairījies nosodīt varu un iestādes par patiesību. Pāvests daudz palīdzējis arī latviešiem un vienmēr pasvītrojis, ka mazajām Baltijas valstīm nodarīta netaisnība, kas jāizlabo pēc iespējas ātrāk.

Lielbritanijas karalim izdarīta operācija

Sestdien Lielbritanijas karalim Džordžam VI izdarīta labās kājas operācija. Oficiālajā paskaidrojumā teikts, ka tā izdevusies labi un karala veselības stāvoklis nerada nekādas bažas. Šim gadījumam visa britu svētdienas prese veltījusi lielu ievērību. Laikraksti pauž prieku, ka operācija izdevusies labi un ka karalis jūtas teicami. Londonā jau labu laiku runāja, ka Džordžam VI būs nepieciešama operācija. Vēl pagājušajā nedēļā Bekinghemas pils publicēja sešu ārstu parakstītu komunikē, ka kreisajā kājā asins riņķošana notiek normāli, kamēr labajā joprojām vērojami traucējumi. Citādi karala veselības stāvoklis esot labs. No Bekinghemas pils aprindām saņemta informācija, ka operāciju pieprasījis karalis pats. Viņš bijis neapmierināts ar lēno veselošanos un vēlējies ātrāk atkal pilnīgi uzņemties savus pienākumus.

DAŽOS VĀRDOS

330.000 vīru pašreiz ir amerikāņu leģionā. Tas ir lielākais karavīru skaits, kāds jebkad bijis miera laikā. Tuvākos mēnešos leģionā paredzēts uzņemts vēl 11.000 vīru.

Čechi labprāt parakstīs tirdzniecības līgumus ar visām valstīm, neskatoties uz to, kāds režīms tur arī valdītu, paskaidroja ārējās tirdzniecības ministrs **Kreicers,** Prāgas pavasara mesi atklājot.

Sarunas par īslaicīga tardzniecības līguma parakstīšanu Lielbritanijas un Padomju Savienības starpā atkal atjaunotas. Informētas aprindas izsakās, ka līgumu parakstīs uz vienu gadu.

Dienvidamerikā notikušajās vēlēšanās nacionālistu partija, kūras priekšgalā atrodas ūnijas prezidents Malans, ieguvusi 85 vietas, kamēr bijušā prezidenta Smatsa vienības partija dabūjusi tikai 78 vietas, bet strādnieku partija 3.

Pāteram Lambēram, vienīgajam Maskavas katoļu mācītājam, kas pavada savu atvaļinājumu ASV, Padomju Savienība anulējusi iebraukšanas atļauju, nepaskaidrojot tuvākus iemeslus.

Par valsts nodevību komūnistu deklarāciju par sarkanarmijas atbalstīšanu eventuāla kara gadījumā nosaucis Kanādas ministru prezidents Santlorents, deklarējot, ka kanādiešu komūnistiem par to būs jāatbild likuma priekšā.

Staļins esot ļoti nopietni saslimis ar vēzi, ziņo kāds amerikāņu radio komentātors. No tiem pašiem avotiem publicē informāciju, ka par ASV vēstnieku Maskavā Bedela Smisa vietā paredzēts iecelt tagadējo UN starpnieku Palestīnas lietās Dr. Ralfu Banšu. Vašingtonā runā, ka speciālā misijā uz Maskavu dosies ģenerālis Eizenhauers un augstākās tiesas priekšsēdis Vinsons.

Par „sešām klusētājām sievām" Londonas prese sauc sešas padomju delegātes, kas ieradušās Lielbritanijā uz starptautisko sieviešu dienu, bet sanāksmi nokavējušas. Uz žurnālistu lūgumu pēc intervijām tās aizbildinās, ka runā tikai krieviski.

DP esot atbildīgi par melnā tirgus spekulācijām ar sviestu, raksta „Stuttgarter Nachrichten" pirmdienas numurā un piebilst, ka nometņu iedzīvotāji saņemot no ārzemju labdarības organizācijām tik lielus taukvielu sūtījumus, ka viņi varot vieglu sirdi laist melnā tirgū no vācu saimniecības pienākošās sviesta devas.

VIŅI AIZGĀJA BEZ SLAVAS . . . (5)

„KAS JŪS TĀDI ESAT?...“

VOLFGANGA DĀRZIŅA RAKSTU SERIJA PAR LIELO JŪRAS MILZEŅU BOJĀ EJU OTRĀ PASAULES KARĀ

Tāpat kā vācieši, arī itaļi otru pasaules karu iesāk ar lielu pompu. Viņi ir lepni bez gala uz savu jauno floti. Itaļi bija pirmā pasaules kara uzvarētāji, viņiem nebija tonnāžas ierobežojumu kā vāciešiem, un viņi to bija pratuši izmantot. 1922. g. Vašingtonas konferencē viņi bija izkaulējuši veselas 175.000 tonnas kaujas kuģu būvei vien, un šīs tonnas nebija palikušas uz papīra.

Angļi jau sen ar bažām vēro, ka itaļi laiž ūdenī vienu kaujas kuģi pēc otra: „Caio Duilio“, „Littorio“, „Giulio Cezare“; vēro, kā tie uzgavilē saviem jaunajiem kreiseriem „Roma“ vai „Napoli“, un angļu bažas arvien pieaug. Viņi it labi zina, ka Tuvo austrumu, Irānas naftas un Suecas kanāla liktenis lielā mērā atkarīgs no lidzsvara Vidusjūrā, un pašreiz šīs lidzsvars sāk grīļoties. Taisnību sakot, līdz ar Francijas izstāšanos, 1940. gada otrajā pusē tas ir jau sabrucis. Kamēr dažam labam angļu kuģim Aleksandrijā un Maltā ir pienācis „otrās jaunības“ laiks, itaļu kuģi ir tirie „dendiji“ savā svaigajā pirmajā krāsojumā. Un tad šīs jaunās zemūdenes un flotes hidroplani, ar kuriem tā lepojās maršals Badoljo, tas viss angļiem ļoti nepatīk.

Tā būtu nelaime, ja šo floti komandētu vācieši. Taču arī tagad stāvoklis ir pietiekami ļauns, un angļi nolemj negaidīt, kamēr kāda „prinisk“ noskaņota zemūdene izspēlē joku arī Maltā. Viņi nolemj uzbrukt pirmie.

Situācija ir izdeviga: itaļi gan ir izjūsmojušies par Prina varoņdarbu Skapa Flovā, izklaigājušies par Gēringa lidotāju panākumiem Firtā, taču paši viņi nav mācījušies nekā un pagaidām nekā nav arī sapratuši. Katrā ziņā, viņu flote Tarantas ostā ir noenkurojusies ar tādu vientiesību, it kā apkārt būtu visskaistākie miera gadi. Taranta no jūras uzbrukumiem ir pasargāta, un ar to pietiek! Vairāk itaļi nekā negrib zināt.

Tas ir taisni tas, kas angļiem vajadzīgs. Visā klusībā 1940. g. 11. novembra naktī viņi ir sapulcējuši kopā labāko, kas ir viņu Vidusjūras flotē — tur ir arī abi lidmašīnu bāzes kuģi „Eagle“ un „Illustrious“, un uz tiem ir jaunās angļu torpēdlidmašīnas. Lūk, tas ir tas, ko itaļi nav paredzējuši.

Angļu uzbrukumā ir īss, tikpat īss, cik pilnīgs raditais pārsteigums. Vienā mirklī Tarantu nodrebina vesela serija sprādzienu, un vienā mirklī visa osta vārās kā elles katls. Jau pirmajās minūtēs ķerti vairāki kuģi. Pa gaisu lido bruņu plates un lielgabalu stobri, un visapkārt ir pavisam neaptverams posts. Itaļi ir pārāk apjukuši, lai aizsargātos jau pašā sākumā. Viņi tikai zibina savus signālprožektorus un nemitīgi vaicā: „Kas jūs esat? Kas jūs tādi esat?“ Un kad beidzot zenītartilēristi apķeras, ka ari viņiem ir šeit kas sakāms, galvenais jau ir padarīts.

Angļi ir nolaiduši dibenā veselu rindu palīgkuģu un kreiseru un — kas ir pats svarīgākais — nogremdējuši itaļu flotes lepnumu — kaujas kuģi „Caio Duilio“ un smagi bojājuši divus citus — „Littorio“ un „Conte di Cavour“. Puse no itaļu jaunās flotes, vairāk nekā 100.000 tonnu, izsista no ierindas. Angļi zaudējuši tikai divas lidmašinas!

Musolini otrā dienā tomēr ir gluži mierīgs. Viņš domā tikai par savu ofensīvu Libijā un savā iekarotāja pašapziņā ir pat bezrūpīgs. Viņš nekā nav sapratis. Nav sapratis, ka itaļi Vidusjūrā tagad, taisni vissvarīgākajā mirklī, pēkšņi ir kļuvuši vājāki nekā angļi. Un viņš nav ari apjēdzis, ka katrs konvojs, kam jāapgādā Graciani armijas Libijā, tagad būs tikai laimes spēle. Bieži, pārāk bieži itaļi šo spēli zaudēs arī turpmāk.

Bez šaubām, arī angļus ķer smagi sitieni, un sevišķi 1941. g. pēdējā trešdaļa viņiem ir ļoti kritiska: 27. septembri 34.000 tonnu lielais kaujas kuģis „Nelson“ dabū sānos torpēdu un spiests veselu pusgadu „veselojties“ dokā. Novembra beigās itaļu mīnu laukos iekuļas un noiet dibenā kaujas kuģis „Barham“, ist pirms Ziemsvētkiem ienaidnieka sabotieri ar asprātīgu ellesmašīnu palīdzību Aleksandrijas ostā izsit no ierindas abus 30.000 tonnu smagos kaujas kuģus „Valiant“ un „Queen Elisabeth“. Vienu brīdi angļi Vidusjūrā ir bīstami vāji, kaut arī guvuši vairākas jūras uzvaras.

Bet viņi iztur. Graciani lielais uzbrukums beidzies ar katastrofu, ari Rommels, vismaz pagaidām, ir apturēts. Cerības pieaug, un angļi uz jūras cīnās kā lauvas. Jau 1941. gada sākumā viņi bija kāvuši itaļus pie Matapāna raga, izsitot no ierindas dižāko itaļu kuģi „Vittorio Venetto“, un kad 1942. gadā viņi ieper tos ari pie Maltas, no jauna aizsūtot uz dokiem „Littorio“ un „Conte di Cavour“ stāvoklis atkal ir mainījies. Itaļi vēlreiz ir nospiesti „zem ūdens“, un nu angļi nelauj tiem vairs attapties. Viņi uzmana katru itaļu konvoju un bieži apstrādā tos tik pamatīgi, ka itaļu kara kuģi reizēm atgriežas mājās jau no pusceļa: viņiem gluži vienkārši vairs nav atļicis ko sargāt. Itaļu flotes sākotnējā bravūra zūd arvien vairāk, un, kad angļi un amerikāņi izceļ savu milzīgo desantu Alžīrā, flotes kaujas gars ir sabrucis jau gandrīz pavisam.

1943. gadā itaļu flotei vairs nav miera itin nekur. Angļi to bombardē gan Specijas ostā, gan apber ar bumbām San-Madalēnā, un jūrā itaļi tikpat kā vairs nemēģina rādīties. Ir taču pārāk skaidrs, ka kapitulācija ir vēl tikai laika jautājums. Un kapitulācija pienāk: 1943. g. septembrī, iekām vācieši pagūst ko aizkavēt, itaļu flote iziet jūrā un, saskaņā ar kapitulācijas tekstu, dodas uz Maltu, gan ne vairs kā uzbrucēja, bet kā gūstekne.

Kāds liels, bravūras un teātrālisma pilns sapnis ir atkal izsapņots, un kāda veca tradicija no jauna piepildījusies: angļi atkal ir izcinījuši uzvaru pēdējā kaujā.

Līdz Maltai nenokļūst vienīgi modernais 12.000 tonnu kreiseris „Roma“; to ar savu jaunkonstruēto, no tāllenes vadāmo tristonnigo raķešu bumbu „Ūdenskritums“ vācieši paspēj nogremdēt.

Nākamajā numurā lasiet:

FRANČU FLOTES BAIGĀ TRAĢĒDIJA

Valentīns Pelēcis

Bēglim

Neskaiti sirdspukstus bailībā sīkā,
Velti ir skopumam drumstalas krāt!
Dienām, kas smakšas sūrganā dīkā,
Nemeklē citus par nelaimi rāt.

Pieraugi vienu ← lai skaidri redz
acis,
Atmini vienu — kur šūpulim līksts.
Debesis, jūra un kalni reiz sacis —
Pūpēdis biji vai ozolzars sīksts!

Jānis Klīdzējs

BOŅA SIEVIETES

Novele

(1. turpinājums)

Tanča izteiktais vārds draugs Boņa sirdi dara atkal siltu. Viņš skatās uz augšu un skaudīgi vēro Tanča garo augumu. Viņš ir pašreiz vienā augstumā ar pagalma vārtiem, un viņa gaišie mati ap galvu ir kupli un gludi kā sasukāti lini. Ka tās cilvēkam ir īstas mokas būt tikai septiņus gadus vecam, to Boņs ir pieredzējis ik dienas no rīta līdz vakaram.

„Cik tev tagad ir gadu, Tanci?“

„Divdesmit.“

„Tas gan ir daudz, daudz?“

„Daudz ne, bet, tā teikt, ar iztikšanu.“

Arī Boņs citu neko nevēlētos ← kaut tikai viņam būtu gadu tā ar iztikšanu kā Tancim.

„Un cik manam tēvam bija gadu, kad viņš aizgāja karā?“

„Arī tikpat.“

Abām rokām Boņs pakasa galvu visapkārt, jo tur niez simtiem domu uzreiz. Tancis satver viņu pie bikšu dibena un ar vienu roku pacel un pašūpo gaisā.

„Kāpēc tev sarkanas bikses kā gailim? Tā nav viriešu krāsa,“ saka Tancis.

„Pagājušā sestdienā, kad pirti bijām, tās mūsu sievietes kā sāka kliegt, ka šīs bikses esot labas un labas . . . Es jau negribēju, vai kā negribēju! . . “

Boņs pamana, ka Tancis viltīgi smaida, un viņa smaids aug arvien lielāks, un beidzot viņš pat sāk smieties. Visus sava lielā drauga vaibstus un izteiksmes Boņs pazist jau sen un spēj tur lasīt daudz labāk nekā savā ābecē, un viņš jūt, ka nu kaut kas vairs nav īsti kārtībā.

Tad Tancis piemiedz acis un vaicā:

„Es skatos, ka tu laikam vēl arvien ej uz pirti kopā ar tiem sieviešiem?“

Tas ir īsts pērkona spēriens Boņam tieši uz galvas. Viņš brīdi stāv nobijies tā, ka nevar ne paelpot. Tad ap viņa vaigiem sāk celties karstums un kāpj svilinādams līdz ausu galiem, un tas nav nekas cits kā bieza un sarkans kauns.

Atzīties? To tik ne! Atzīties — tas nozīmētu darīt sev pāri daudz vairāk, nekā ja pats plēstu pie abām ausīm un matiem reizē.

Ja Tancis ir draugs un lāga cilvēks, vai viņam ko tādu vajadzēja vaicāt?

Savu taisnību aizstāvēdams un ar trim bargām sievietēm kaprodams ik dienas, Boņs ir mācējis aizstāvēties un nepalikt bēdīgā postā ilgi. Arī pret Tanci viņā ceļas liels vilnis.

„Nē!“ viņš skaļi iekliedzas — tā, ka pat Tancis satrūkstas.

„Nē, nē, nē! Fui, es ar viņām ietu uz pirti! Sen jau neeju . . . Nē, nē . . . “

Tagad Boņs jau spēj pacelt galvu un spītīgi skatās Tancim acīs, bet šoreiz Boņs nevar no viņa sejas nolasīt, vai Tancis ir noticējis, vai ne.

„Tagad man jāiet,“ viņš saka, „būs jāpalīdz Justam.“

„Darīšana paliek darīšana,“ pamāj Tancis.

Boņam gribētos, lai Tancis pagrieztu muguru. Viņam tagad tā gribētos nepamanītam nozust, jo kas var zināt, vai Tancim neiešaujas prātā pavaicāt vēl ko tādu, kas viņa godu un lepnumu berž drupanās un mērcē viņu visu tādā kaunā, kas grauž kū sāls. Kā gan agrāk neiekrita prātā, ka nav nekāda iešana uz pirti kopā ar sievietēm?

Paldies Dievam, ka Tancis pagriežas un iet pa vārtiem pagalmā. Šinī brīdī Boņam nav vairs ne greizsirdības, ne skaudības, ka Tancis saticies ar Malvīni, varētu smieties. Lai viņš smejas ar visām trijām sievietēm reizē, un lai viņš smejas ar viņām līdz saules rietam un naktij, lai viņi visi izsmej kaklus un acis sausas! Varbūt vienīgi gara un nepārtraukta smiešanās viņu varētu glābt. Pasargi Dievs, ja viņi nesmejas, bet sāk kaut ko runāt un kamēr runā, varbūt atceras un piemin arī viņu un izstāsta Tancim visu patiesību par to pirts būšanu. Tad līdz pašai nomiršanai būs kauns satikties ar Tanci, jo kur gan var būt lielāks negods kā tas, ka viņš, lielā Tanča draugs, vēl arvien iet uz pirti kopā ar sievietēm!

Arvien garāki soļi speras Boņam. Ceļa virziens un viss tālāk darāmais viņam ir skaidrs. Uz mežu! Eglaine tagad ir vienīgā vieta, kur šodien var paglābties. Ir pēdējais brīdis to darīt, jo ir jau pēcpusdiena un šodien ir tāda nelaimes un kauna diena kā sestdiena. Kā gan tas agrāk viņam nebija iešāvies prātā?

Boņs noslēpjas aiz kāršu krūmiem grāvmalā, atvelk elpu un pavēro mājas un apkārtni. Kā tad — sibra Caru Salimona pirts jau kursa, ap jumtu griežas dūmi klēpjiem. Caru pirts ir arī tā vieta, kurā ik sestdienas satiekas viņu un Caru māju ļaudis, tā ir tā vieta, kur sievietes viņu aizvilktu arī šodien, ja viņš būtu mājās.

Te vēl var kāds pamanīt — domā Boņa. Pa īstam drošs var būt tikai lielajā eglainē.

Ar lēcieniem Boņs ir ārā no krūkļiem un skriešus laižas uz eglaini. Pukes un smilgas iecērtas baso kāju pirkstu starpās un reizēm iesēpas, it kā tur kāds pārvilktu ar asmeni. Lai šāp! Nav laika domāt par sāpēšanu, kad cilvēkam jāglābj dvēsele.

Kā atpestīšanas dziesma pār Boņa galvu iešalcas egļu platie zari, viņš apstājas un elš, bet viņa domās sāk atdzīvoties jautrība, jo viņš zina, ka nu gan ir glābts: visas viņas — Malvine, Zuze, Anna un varbūt arī māte viņu izsaukājušās, izmeklējušās aizies uz pirti vienas. Tad nu gan vairs ne Tancis, ne arī kāds cits no viriešiem par viņu nedrīkstēs smieties: Boņ, tu tā un tā. Boņa varēs teikt: lūdzu! Vai mani kāds ir redzējis velkamies uz pirti sieviešu bara vidū. Viņi sacis: protams, ka ne. Boņš atcirtis: tad nav ko runāt! Viriem ir viru būšana, bet tur tām — sava. Un tas būs visa kauna gals uz visiem laikiem.

Kad nelaime ir novērsta un viss par nākotni izdomāts, Boņs sāk pastaigāties pa mežu. Nē, no meža Boņam nav baiļes. Meža bailes bija izbeigušās taisni tad, kad tās sievietes viņu sāka visādi baidīt. Un taisni tāpēc viņš nebaidījās, ka viņas stāstīje par lāčiem un spokiem, jo visam, ko stāsta sievietes, nav jātic nemaz. Vai Tancis taisni tā nebija teicis?

Pārāk dziļi mežā Boņs gan neiet, bet tikai tā, lai, noliecies pār stumbriem, varētu redzēt to malu, kur sākas tirums un spīd pasaule.

(Turpinājums sekos)

Dīvainais marts

Šis būšot ārkārtīgs mēnesis — tā bija lasāms kādā vācu astrologu žurnālā. Ap 17. martu notikšot vēl nebijušas lietas. Un latviešu māmiņa, kurai nekad nav gadījies rokā neviens vācu žurnāls un kurai Molotova atcelšana ir tikpat mazsvarīga kā vācu fabriku demontāža, šo vienu no simtām citām skrejošām un gaistošām ziņām izvilkusi ārā un paturējusi. Un, no Bavārijas iebraukušam cieminam vēl pēdējo taisnību noprasīt gribēdama, viņa ievelk to Eslingenas virtuvē un cieši jautā:

„Saki, dēls, vai būs pastardiena?“

Ak, es nezinu, un tā ir labi un pareizi. Bet ir gan tiesa, ka pirmās divainās zīmes sāk parādīties. Tā vairs nav nekāda nejaušība, ja Heidelbergā no galvenā pasta jumta pulsten 12 dienā pēkšņi atdalās resna lāsteka. Atdalās un, saulē vizuļodama, krīt lejup, vēl gaisā salūzt trijos gabalos un ar vienu no tiem — ar pašu smaili — aizkar cienijama kunga deniņus, ķerdama tik vārīgā vietā, ka gājējs pakrīt kā noplauta zāle un amerikāņu MP to aizved uz slimnīcu. Tas nav saules dūriens, saule neduļ ar ledu. Tas nav arī pavasara dūriens — pasaule pilna sniega, un šķiet, ka vēlreiz būs Ziemsvētki svinami. Tas ir kas cits. Tas ir astrologu pareģojums.

Vīnē tas nupat izpaudies visskaidrāk — uznākot lielam sniegputenim, kāds gājējs pārlauzis kāju. Tad vēl kāds un vēl kāds, un vēl citi sākuši lauzt arī rokas un atslēgas kaulus. Bet putenis nav mitējies. Tas aizputinājis visas kalnu pārejas Alpos ar divi metri biezu sniega valni, pārtraucis satiksmi, sagādājis zaudējumus sporta svētku rīkotājiem, — un ļaudis turpinājuši lauzt kaulus. Vīnes slimnīcās līdz nedēļas vidum ievesti 20 sniega un slidenu ielu upuri, tad to skaits pieaudzis uz 30, uz 40; kad bijis jau 50, darbā stājušies sniega arkli, lai attīrītu ceļus, un tikai ar 60. nelaimes gadījumu putenis piestājies.

Vēl nesaudzīgāks bijis palu ledus Amerikā, kur Misūri, iziedama no krastiem un plūdu straumēm varena plosīdamās, padzinusi no mājām simtiem ļaužu un divus no tiem ledzinusi nāvē. Un neesot vēl paredzams, kas notiksot Kanzasas un Ečisonas apgabalos, uz kurieni dražoties visas lielās ūdens un ledus masas.

Saules plankumi? Zvaigžņu ceļi? Kas to lai zina — citus gadus tā nav bijis Heidelbergā, kur pavasaris pienāk divi nedēļas pirms kalendārā norādītā laika, citu gadu ģimenes dārziņu saimnieki pašreiz jau pārlūkoja firziķu un mandeļkoku pumpurus. Šogad visā garajā gabalā no Frankfurtes līdz Augsburgai nekas cits nav redzams kā vienīgi sniegs. Sniegs un drusku zaļuma, ko pārgalvīgi rāda jaunā labība. Un tad vēl var redzēt baru kovārņu, milzīgu pulku melnu putnu, kas sapulcējušies lēzenā piekalnē. Un no tā, kā viņi izturās, kā cilā spārnus un groza galvas, skaidri redzams, ka viņiem tur kāda apspriede, — debates, kuru nozīmi acumirkli vēl nespēj novērtēt ne Ņujorkas, ne Parīzes politiskie novērotāji. To zina un saprot vienīgi tie, kas pasaulei pieteica 17. martu.

Citādi šis mēnesis ne ar ko nebūtu ievērojams. Varbūt vēl vienīgi varētu piebilst, ka taisni priekš divi simti gadiem pirmās skaņas šai pasaulē izbrēca tikko piedzimušais grāfs Mirabo, kas vēlāk kļuva jakobīnis, bija liels rima un dzives baudītājs un beidzot gribēja pasargāt monarchiju no lielās franču revolūcijas. Kad viņš pēc kāda laika atkal nomira, Heinrichs Heine, šo gadījumu atcerēdamies, rakstīja: Mirabo mira tādēļ, ka bija baudījis sēņu pastēti un stundu pirms tam divas dejotājas — Helisberga un Kolombas jaunkundzi.“

Bet, kā jau teikts, tas bija sen. Bez tam Heine nebija DP, un viņam nebija jābrauc uz Ameriku. Ja viņš dzīvotu tagad, nezin', vai ar tik lielu muti viņu Amerikā ielaistu.

Tas būtu viss, kas līdz šim noticis. Bet nevar zināt, kas vēl būs. Tie kovārņi nebija uz labu. Un tā pastardienas gaidīšana arī nē.

SLUDINĀJUMI

A. SĒLZEMNIEKA APGĀDĀ

(24a) Geesthacht/Elbe, Lettenlager

iznāks Zilā Verna

fantastiskiem piedzīvojumiem bagāts jaunatnes romāns

„MAZAIS KAPTEINIS“

DM

II un III grāmata kopsējumā 230 lpp. 5,—

Krājumā:

„Mazais kapteinis“ I grāmata . . . 2,—
Arnolda Rūķa „Kuģis pie apvāršņa“ . 2,—
(noveles un stāsti, kuŗu darbība norit vai nu dzimtenē, ceļā uz svešu zemi vai arī trimdas gaitas staigājot).

Marta vidū iznāks V. Ilsmonas „Krusti“ un Anšlava Eglīša „Nestundas“ — autora illustrēts. Skolu vajadzībām krājumā uzdevumu, šķērsl., dabaltīnāju un zīmēšanas burtnīcas. Priekšroka pēcmaksai — 25 proc.atlaide, puspēcmaksai 20 proc., nepieciešamā pasta izdev. Grāmatnīcas un kooperatīvi lūgti izdarīt pasūtīnājumus. Ārzemju grāmata dabūjamas grāmatu izplatīšanas centros. (174)

FILMAS:

6×9, 4,5×6, 6×6 . . . . DM 1,—
Leica, ar kaseti . . . . „ 3,—
Leica, bez kasetes . . . . „ 2,—
Minox, bez kasetes . . . . „ 1,50

Piedāvā Foto V. ZANTS,
(149) Tübingen, Friedrichstr. 13. (177)

PAR PUSCENU

katram latvietim vajadzīgas

GRĀMATAS!

NENOKAVĒJIET IEGĀDĀTIES!

Prof. Dr. B. Jirgensona

MODERNĀS ZINĀTNES PROBLĒMAS

20 illustrācijas. Maksā tikai DM 2,50 (agrāk DM 5,—). Grāmata uzrakstīta „labāk nekā citas Jirgensona populāri zinātniskās grāmatas.“ „Kas angļiem zinātnes populārizēšanas laukā bija J. Jean's un vāciešiem R. Baviak's, tas mums ir B. Jirgensons. („Nedēļas Apskats“ — prof. Dr. M. Straumanis).

Grāmata populārā valodā sniedz pārskatu par zinātnes jaunākajiem sasniegumiem un problēmām visās nozarēs. Katra izglītota latvieša bibliotēkā nepieciešama.

R. Blaumaņa un J. Peraka

DAIĻDARBU IZLASE. Maksā DM 1,— (agrāk DM 2,—).

Apstīgu ķēkaba PIE PAGASTA TIESAS par DM 0,50.

SVESOS ĻAUDIS par DM 0,50.

Illustrēti. Mūsu ievērojamo rakstnieku citur trimdā neiespiesti darbi. Nepieciešami skolai un jaunatnei.

Zurnāla SAUKSMĒ atsevišķas burtnīcas (vērtīgu apcerējumu un daiļliterātūras krājumi ar vairāku gleznu reprodukcijām):

1947. g. eks. DM 1,— (izrūkst 11/12)
1948. g. eks. DM 1,50 (dabūj. 3/4 un 5/7)

Pieprasiet visās grāmatnīcās (183)

Apgāds SAUKSME,

(13b) Kempten/Allg. Königstr. 4.

„LATVIJAS“ ABONEMENTS.

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kolektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 1,30 par piesūtīšanu. Studiālajumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareilles iespiedrindas aizņemto telpu. Darbu meklēšanas studiālajumi par pusceļu.

Abonementu pieteikumi, studiālajumi, naudas sārvedumi un korespondence adresējama: „Latvija“ (139) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannstraße 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

IEPRIEKŠĒJĀS KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATRISINĀJUMS

Līmeniski: 1. Kūla. 4. Atmata. 8. Asari. 9. Just. 10. Frakts. 12. Ordas. 13. Rīt. 15. Pika. 16. Arods. 18. Katls. 19. Rapa. 21. Oto. 22. Svita. 25. Monika. 26. Iliga. 27. Alesa. 28. Safira. 29. Asni. — Stateniski: 1. Kūja. 2. Laso. 3. Astrida. 4. Arfas. 5. Tīrs. 6. Atkrīt. 7. Akstās. 12. Tikls. 14. Prāto. 15. Partija. 16. Aromas. 17. Opošēt. 20. Ovāla. 22. Skaf. 23. Alas. 24. Kāvi.

Stokholmas Latvju Ziņas

sākot ar marta mēnesi plašākais un interesantākais

LATVIEŠU NEDĒĻAS LAIKRAKSTS

	Pērkot atsev. ari	1 mēnesi individuāli abonējot	kolektīvi abonējot (vismaz 3 eks.)	3 mēn.	6. mēn.	1 gads
Vācijā DM	0.40	2.—	1.60	6.—	12.—	24.—
Zviedrijā Kr.	—	3.75	—	11.—	20.—	38.—
Anglijā Sd.	—/6	2/6	2/—	7/6	15/—	30/—
Dānijā Kr.	0.40	3.—	2.80	9.—	18.—	36.—
Beļģijā Frs.	5.—	25.—	20.—	75.—	140.—	280.—
Francijā Frs.	20.—	80.—	—	240.—	480.—	900.—
Holandē Fl.	2.25	1.10	1.—	3.—	9.—	18.—
Šveicē Frs.	—	3.—	—	9.—	18.—	35.—
U. S. A. $	—.10	—.50	—.40	1.50	3.—	5.—
Kanadā $	—.10	—.50	—.40	1.50	3.—	5.—
Austrālijā Sd.	—/6	2/6	2/—	7/6	15/—	30/—

„Latvju ziņas“ var pasūtināt

Vācijā: Mr. V. Bumbiers, Nellingerstrasse 8, (14a), Esslingen a/N,
Zviedrijā: Ekspedicijā, Garvargatan 11, Stockholm, postgiro 25 35 91,
Anglijā: Mrs. Ozols, c/o Brookes Ltd, Hipperholme, Halifax, Yorks,
Dānijā: Herr V. Bendtsen, Prags Boulevard, Lejr, Kobenhavn S,
Beļģijā: Latvijas Sarkanais Krusts, 25, rue Jacques Jordaens, Bruxelles,
Francijā: Madame Bertrand, 31, rue de Seine, Paris 6-e,
Holandē: Hr. K. Strautiņš, Broederodestr. 30, Zandvoort Bad,
Šveicē: var pasūtināt laikrakstu ar ārzemju maudas pārvedumu uz Stokholmu.
USA var pasūtināt laikrakstu ar čeku vai naudu ierakstītā vēstulē, adresējot ekspedicijai.
Kanadā: Mr. V. Ziedīņš, „Lackwood, Lakeshore Rd. E., Oakville, Ont.
Austrālijā: Mr.: P. Dilbols, Brisbane Somerset Dam via Esk. Australia S.Q.

Bez tam laikraksta abonementus pieņem un atsevišķus numurus pārdod visi lielākie grāmatu galdi, visās zemēs, kur latvieši dzīvo. Atkalpārdevējus lūdzam pasūtināt vajadzīgo eksemplāru skaitu un pieprasīt mūsu pārdošanas noteikumus.

LATVJU ZIŅAS.

Chronika

Marta sākumā Kanādā gaitas uzsācis jau trešais latviešu laikraksts „Kanādas Vēstnesis“. Tas iznāk ofseta tehnikā, par redaktoru parakstās I. Jankovskis, izdevējs ir Skudra, bet redakcijas sekretārs I. Batraks.

Dziedātāja Mirdza Polikēviča, kas trimdas gaitas vadīja Sillenbuchas nometnē, devusies uz Austrāliju un patlaban atrodas Neapolē, kur gaida kārtu kāpšanai kuģi.

Anšlava Eglīša stāstu krājums Maestro 2. iespiedumā iznācis Grāmatu Drauga (H. Rudziša) apgādā uz 234 lpp., ar Veronikas Janelsiņas ilustrācijām un vāka zīmējumu. Tai pašā apgādā iznākusi žurnāla Laiks flustrētā pielikuma bērniem februāra (6.) burtnīca ar C. Kollodi Pinokio piedzivojumu 1. daļu.